Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

6-йил чиқиши.
26 МАЙ 1971 й.
ЧОРШАНБА
№ 122 (1597).
БАҲОСИ 2 ТИЙИН.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

13 июнь Сайловлар куни

ҲАММА НАРСА ШАЙ

Шу кунларда пойтахтимиздаги 153-қурилиш трести биносига жойлашган 12-сайлов участкасида Ўзбекистон ССР Олий Совети ва маҳаллий Советларга бўладиган сайловларга тайёргарлик ишлари қизитиб юборилган.

Сайлов участкасидаги агитпункт ҳамиша сайловчилар билан гавжум. Бу ерда сайловчиларнинг рўйхатлари ҳамда агитаторларнинг иш планлари деворга осиб қўйилган. Қизил алвон билан безатилган столларда оммавий-сиёсий брошюралар, газета-журналлар бор.

Агитпунктга 46 агитатор бириктирилган бўлиб, улар Чилонзор массивининг 3-кварталидаги 22 та турар-жой биноси ва битта ётоқхонадаги сайловчиларни депутатликка номзоди кўрсатилган кишиларнинг таржимаи ҳоллари билан мунтазам равишда таништириб бораяптилар.

—Агитаторларимиз,—дейди агитпункт мудири Николай Кортунов,—кварталдаги 3000 дан зиёд сайловчи ўртасида «Совет димократияси принциплари», «Депутат халқ хизматкори», КПСС ХХIV съезди материаллари ҳақида кенг тушунтириш ишларини олиб бораяптилар. Айниқса, Н. Мельникова, Р. Яценко, М. Орехова, С. Ғанкева сингари ташвиқотчилар бу соҳада кўпчиликка намуна бўлишаяпти.

ЮКСАК МАРРАЛАР

БЕШ ЙИЛЛИК ВАХТАСИДА

Трактор заводининг коллективи партия XXIV съезди қарорларини ҳаётга татбиқ этиш учун курашиб, социалистик мусобақани кун сайин қизитмоқда. Тракторсозларнинг зиммага олган бу йилги юксак социалистик мажбуриятлари қўлни-қўлга бериб, ғайратга-ғайрат қўшиб ишлашни тақозо қилади. Ана шуни чуқур англаган коллектив аъзолари иш суръатини кун сайин оширмоқдалар.

Москваликларнинг 1971 йил топшириғини муддатидан илгари адо этиш юзасидан бошлаган ташаббуси тракторсозларни ҳам янги меҳнат зафарлари сари илҳомлантириб юборди. Улар ўз ички имкониятларини ҳисоблаб чиқиб йиллик топшириқни 28 декабрда бажаришга, беш йилликнинг биринчи йилда планга қўшимча равишда 1,3 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилиш, пландан ташқари юзта трактор, 420 та прицеп, 25 та автопоезд тайёрлашга қарор қилдилар.

Сўзи билан иши бир коллектив аъзолари ана шу юксак марраларни эгаллаш учун бутун имкониятни ишга солмоқдалар. Ўтган тўрт ойда қўлга киритилган улкан зафарлар тракторсозларнинг баракали меҳнатидан дарак бериб турибди.

Ишлаб чиқариш зарбдори Муаззам Рихсибоева «Совғалар» фабрикасининг пешқадам ишчиси. У кимёвий усулда тайёрланаётган сўзаналар чевари ҳисобланади. Корхонанинг илғор ишчилари қатори Муаззам ўзининг беш йиллик топшириқларини тўрт йилда бажаришга аҳд қилган.

М. Нуриддинов фотолари.

ТОНГГИ газеталарда

◆ Халқ хўжалигини планлаштириш соҳасидаги хизматлари учун ва Госплан ҳамда план органларининг 50 йиллиги муносабати билан СССР Олий Совети Президиумининг 1971 йил 24 майда чиқарган фармонига биноан СССР Госплани ва иттифоқдош республикалар госпланлари ходимларининг бир группаси СССР орденлари ҳамда медаллари билан мукофотланди.

◆ Кеча Чехословакия Социалистик Республикаси пойтахтидаги съездлар саройида Чехословакия Коммунистик партиясининг XIV съезди ўз ишини бошлади.

◆ КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В Подгорний Бирлашган Араб Республикаси Президенти ва Араб социалистик иттифоқи Раиси Анвар Садатнинг таклифига мувофиқ 25 майда Бирлашган Араб Республикасига ғайри расмий дўстона визит билан жўнаб кетди.

Директиваларда БИТИЛГАН...

«МАКТАБЛАР Н И Н Г ЎҚУВ-МОДДИЙ БАЗАСИ МУСТАҲКАМЛАН С И Н... КИТОБЛАР ЧИҚАРИШНИ ЯНАДА КУПАЙТИРИШ КУЗДА ТУТИЛСИН... ЭНГ ЯНГИ УСКУНАЛАРНИ ПОЛИГРАФИЯ САНОАТИГА ЖОРИЙ ҚИЛИШ ТАЪМИНЛАНСИН...»

(КПСС XXIV съезди Директиваларидан)

*Шу куннинг интервьюси

МАТБААЧИЛАР ҒАЙРАТИ

Бугун

офсет фабрикасида «Ўқитувчи» нашриётининг йирик буюртмасини бажариш ишлари ниҳоясига етказилди. Бу нашриёт учун 365 мингта «Алифбе» тайёрланди. У О. Шарафиддинов ва Қ. Абдуллаеваларнинг ўзбек мактаблари биринчи синфи ўқувчилари дарслигидир.

— Коллективимиз аъзолари,— дейди мухбиримиз билан бўлган суҳбатда фабрика директори С. Тоиров, — янги ўқув йилига дарсликлар ишлаб чиқариш муддатини анча қисқартирдилар. Туркманистон учун «Харплик» дарслигини нашр қилиш ишлари ниҳоясига етказилди.

Июнь ойининг биринчи беш кунлигида корхонамиз коллективи қорақалпоқ мактаб ўқувчиларига мўлжалланган «Алипбе» дарслигидан 10 мингтасини тайёрлаб жўнатади.

Август ойининг бошларида матбаачилар К. Қосимованинг «Ўзбек тили» дарслигидан 240 мингини тайёрлашни охирига етказади.

— 1971 йил топшириқларининг муваффақиятли бажарилишида янги техниканинг роли қандай бўлаяпти?

— Янги техниканинг шарофати катта бўляпти. Яқинда реконструкция ва қурилиш ишларидан сўнг янги цех фойдаланишга топширилди. Бу ерда ҳар хил рангдаги дарсликлар ва болаларнинг бадиий адабиётлари, шунингдек енгил ва озиқ-овқат саноати корхоналарининг буюртмалари бажарилади.

Цех тўла фойдаланишга топширилгач, корхонанинг ишлаб чиқариш қуввати салкам икки бараварга ошади. Бунга, аввало, ишлаб чиқариш участкаларининг юксак унумли ва замонавий машиналар билан жиҳозланиши туфайли эришилади. Янги механизмлар печать ва муқовалаш цехларига ўрнатилди.

Шунингдек, тўрт хил бўёқ берадиган Рибинск заводининг электрон узели учта машинаси ҳам фойдаланишга топширилди. Шуни айтиш керакки, бундай жиҳозлар Ўзбекистонда биринчи марта ўзлаштирилмоқда. ГДР да тайёрланган икки ва бир бўёқли машиналар ўзининг яхши томонларини кўрсатди.

Ишлаб чиқариш ветеранлари бўлган Д. Ниёзмуҳамедов, А. Зияев, Ш. Шокабиров ва бошқалар ана шу янги техника жиҳозларини зўр муваффақият билан бошқаришмоқда.

Корхонада беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш ҳаракати кенг қулоч ёймоқда. А. Шаховская бошлиқ бригада аъзолари беш йиллик топшириқни уч йилда адо этиш ташаббуси билан чиқди.

Фабрика коллективи москваликларнинг ташаббусига қўшилиб, йиллик топшириқни муддатидан илгари — 25 декабрда адо этиш учун ғайратига-ғайрат қўшиб меҳнат қилмоқда.

ШАҲРИМИЗНИНГ БИР КУНИ

ОБЛАСТИМИЗ САНОАТЧИЛАРИНИНГ ЗАФАРИ

Тошкент область ва Тошкент шаҳар саноат корхоналарининг коллективлари КПСС XXIV съезди тарихий қарорларидан бениҳоя руҳланиб ҳамда тўққизинчи беш йилликнинг биринчи йили планини муддатидан илгари бажариш учун социалистик мусобақани авж олдириш туфайли меҳнатда катта ғалабани қўлга киритдилар.

Маҳсулот реализация қилиш ва буюмларнинг қатор энг муҳим турларини ишлаб чиқариш бўйича беш ойлик топшириқ муддатидан илгари муваффақиятли адо этилди.

Областимиз саноатчилари ой охиригача қўшимча яна ўнларча миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаришга аҳд қилдилар.

Коммунистик меҳнат зарбдори Марат Уразаев Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги машинасозлик заводи 11-цехининг беш йилликни уч ярим йилда бажаришга аҳд қилган пешқадам ишчиларидан бири. Корхонада ўн бир йилдан буён баракали меҳнат қилаётган бу токарь беш йиллик давомида беш мутахассис шогирд тайёрлашга ҳам қарор қилган.

СУРАТДА: Марат Уразаев.

ХАЛҚАРО ЯРМАРКАГА

Ҳозирги пайтда магазинлар ва овқатланиш корхоналарини замонавий техника воситалари ва аппаратлар билан таъминлашга алоҳида эътибор берилмоқда. Шу йилнинг ўзида республикамизга 150 минг дона ҳар хил техника жиҳозлари олиб келинади.

Бугун

республика савдо ходимларининг бир группаси Москвага жўнаб кетдилар. Улар шу ҳафтада Москвада очиладиган халқаро савдо ускуналари виставкаси билан танишадилар. Делегация орасида Тошкент савдо бошқармаси, «Ташлимводторг» идоралари, улгуржи базаларнинг вакиллари бор.

Ярмаркада Совет Иттифоқи, Венгрия, Япония, Франция, Англия, Швеция каби кўпгина мамлакатларнинг корхоналари маҳсулотлари намойиш қилинади. Ўзбек мутахассислари ярмаркада музлатадиган холодильниклар, ширинликлар тайёрлайдиган автоматлар, юкларни ташийдиган механизмлар билан қизиқадилар.

МАҲСУЛОТ СИФАТИ ДИҚҚАТ МАРКАЗДА

Бугун

Тошкентдаги «Олимлар уйи»да Тожикистон, Қирғизистон, Туркманистон, Озарбайжон, Грузия ва Арманистон республикаларининг нон маҳсулотлари ишлаб чиқариш билан шуғулланувчи мутахассислари кенгаши ўз ишини бошлади. Анжуман СССР Озиқ-овқат саноати министрлиги томонидан уюштирилган.

Маълумки, аҳолининг аъло сифатли нон маҳсулотларига нисбатан бўлган талаби йилдан-йилга ошиб бормоқда. Шунинг учун уларнинг хилини ва сифатини ошириш муҳим вазифалардан бири бўлиб турибди.

Кенгаш қатнашчилари икки кун давомида худди шу масалаларни муҳокама қиладилар.

Шундан сўнг меҳмонлар шаҳримизнинг йирик нон заводларида бўлишади.

ПОЕЗДГА БИЛЕТ ЛОЗИМ БЎЛСА

Пассажирлар поездларининг тинимсиз юрадиган даври — ёз бошланди. Меҳнат отпускалари вақти бўлган бу мавсумга олдиндан билетлар сотувчи кассалар қандай тахт қилиб қўйилди? Мухбиримизнинг бу саволига Ўрта Осиё темир йўли пассажирларига хизмат кўрсатиш бўлими бошлиғи Ғ. Заҳридинов шундай жавоб берди.

— Яқинда кассаларимиз янги жойга — Привокзальная кўчасидаги, 12-уйга кўчиб ўтди, — деди у. — Бу ерда эҳтиёжга қараб, 17 тадан 34 тагача касса ишлаши мумкин. Улуғ Ватан уруши инвалидларига эса алоҳида касса хизмат кўрсатади. Эндиликда бир транспортдан иккинчисига ўтириб манзилига борувчи йўловчилар ҳам олдиндан билет харид қилиб олиш имконига эга бўлдилар.

Бу йил биринчи марта телефон орқали сўралган билетларни буюртмачиларнинг уйларига элтиб бериш йўлга қўйилди. Йирик саноат корхоналари ишчи-хизматчиларига кўрсатиладиган хизмат ҳам бир мунча яхшилайди. Қатъий тузилган график бўйича кассирларимиз маълум кунларда завод, фабрикаларда бўлиб, хоҳловчиларга билет тарқатадилар. Бу тадбирлар меҳнаткашларнинг вақтини тежайди.

Дам олиш уйлари, санаторийларда ўз отпускаларини кўнгилли ўтказиб, қадрдон шаҳарларига қайтаётганларга ҳам ўша ернинг ўзида билетлар тарқатилади.

ЯНГИ ОШХОНА

Бугун

Гвардейский кўчасида яна бир ошхона қурилиши ниҳоясига етказилди. Бежирим бинони 6-қурилиш трестининг 5-бошқармаси азаматлари бунёд этдилар. 80 ўринли ошхонада ўзбек миллий таомлари тайёрланади. Бир неча кундан кейин хўрандалар хизматида бўладиган ошхонада ёзлик айвон ҳам бор.

МУЗИКА ДАРГОҲИ

Бугун

Ленин районида болалар музика мактабининг эшиклари очилди. Кафанов кўчасида жойлашган янги музика даргоҳи 370 болага мўлжалланган.

Мактабда фортепьяно, скрипка, баян, аккордеон сингари чолғу асбобларида музика асарларини ижро этиш ўргатилмоқда. Яқинда ўзбек халқ чолғу асбоблари, виолончель синфларини ташкил қилиш мўлжалланмоқда.

ЁШЛАР ЙИҒИНИ

Бугун

Ленин комсомоли номли маданият ва истироҳат боғида «Ким бўлишни истайсан!» деган темада ўқувчилар конференцияси бўлиб ўтди.

Конференцияда шаҳардаги бир неча завод ва фабрикаларнинг, турли корхоналарнинг ҳамда тўқимачилик комбинатининг илғор ишчилари, ота-оналар, зиёлилар сўзга чиқиб, ёшларни касб-ҳунар эгаллашга чақирдилар. Шундан кейин, мактабни тамомловчи йигит ва қизлар ўз хоҳиш-истакларини, касб ва ҳунар эгаллашга бўлган қизиқишларини сўзлаб бердилар.

Шу куни боғда кўнгилларни хушнуд этган куй ва қўшиқлар янгради.

«БАҲОР» САФАРИ

Эртага Ўзбек Давлат «Баҳор» рақс ансамбли санъаткорлари Германия Демократик Республикаси гастролига жўнаб кетишяпти.

Ансамбль коллективи сафар олдидан Москва Марказий телевидение студиясида бўлиб, 50 минутли концерт программаси учун ранг-баранг рақслар ижро этишади.

Ўзбек рақкосалари қардош социалистик мамлакатнинг турли шаҳарларида ва Ғарбий Берлинда бир ой мобайнида ўз санъатларини кўз-кўз этадилар. Гастролда икки қисмдан иборат концерт программаси кўрсатилади. Уларга Ўзбекистон областлари ва совет шарқининг халқ рақслари киритилган.

Ўнтасини кўриб, бирини танланг

Кунлар исиб боряпти. Кишилар бундай пайтларда енгил ва бежирим кийинадилар. Марказий универмагда уларнинг дид ва талабларига мос либослар жуда кўп.

Бугун

ЦУМда харидорлар учун янги савдо кўргазмаси очилди. Кўргазмани Тошкент тўқимачилик комбинати ташкил этган.

Комбинат ишчилари пахтадан тайёрлаган ранг-баранг газмоллар фақатгина республикамиздагина эмас, балки чет элларда ҳам яхши баҳо олмоқда.

Харидорлар кўргазма-савдода комбинатда тайёрланган газмолларнинг барча хиллари билан танишишлари ва харид қилишлари мумкин. Кўргазма-савдо беш кун давом этади.

КЕЧА Марказий универсаль магазинда телевизорларнинг бир ҳафталик ярмаркаси ҳам очилди. Ярмаркага «Рубин-401», «Электрон», «Горизонт», «Крим», «Изумруд», «Чайка» каби маркали телевизорлар қўйилган.

Магазиннинг харидорлар талабини ўрганиш бўлими сифатли телевизорларни намойиш қилиш, олувчиларнинг истакларини ўрганиш мақсадида бу ярмаркани ташкил қилди.

Ўзбек китобларига қизиқиш

Чет мамлакатларга Тошкентда нашр этилган бадиий, илмий китоблар тез-тез юборилмоқда. Ўзбекистон китоб савдоси бошқармаси республикамизда нашр этилаётган ўзбек совет энциклопедияси учун чет эллардан буюртма олди. Биринчи навбатда қомуснинг биринчи томидан 90 нусха қардош социалистик ва капиталистик мамлакатларга юборилади.

Бугун

китоб савдо бошқармаси ўзбек классик маданиятининг атоқли вакиллари Заҳриддин Бобир ва Алишер Навоий асарларига ишланган миниатюралар иллюстрацияларини чет элларга юборди. Чиройли рангларда босиб чиқарилган тарихий расмлар илмий тадкиқот институтлари ва машҳур кутубхоналарга юборилди.

Кейинги пайтларда ГДР, Венгрия, Польша, Болгария ҳамда Англия, Франция, АҚШ мамлакатларига кўплаб китоблар юборилди.

ОБ-ҲАВО

Тошкентда ҳаво булутли бўлсада, ёғингарчилик бўлмайди. Секундига 3—7 метр тезлик билан шамол эсади. Температура кундузи 33—35, кечаси 19—21 даража иссиқ бўлади.

*Оромгоҳлар чорлайди

ЛАГЕРЬ ҚУВНОҚЛАРНИ КУТМОҚДА

Яна бир неча кундан кейин республикамизнинг барча мактабларида охирги қўнғироқ чалинади. Мактаб ўқувчилари соя-салқин оромгоҳларда ёз гаштини сурадилар.

Шу муносабат билан «Тошкентгеология» трестининг Чотқол тоғлари этакларида «Геолог» пионерлар лагери ёзги мавсумга тахт қилиб қўйилди.

«Геолог» пионерлар лагерида бу йил республика хазинатопарларининг бир ярим мингдан ортиқ ўғил ва қизлари дам олади.

— «Геолог» пионер лагерида дам олувчилар, — деб ҳикоя қилади «Тошкентгеология» тресги групкоми раиси ўртоқ В. И. Усанов, — хазинатопар геологлар ҳузурида шунингдек Ширмонбулоқ, Чоркесар, Орқутсой мармар конларида бўлиб ўз ота-оналарининг қилаётган геологик қидириш ишлари билан танишадилар. Ҳамда Ғазалкент мармарни қайта ишлаш заводига, Чорвоқ сунъий денгизига саёҳат уюштирадилар.

КПСС XXIV съездининг тарихий қарорларида маданий-маиший муассасалар қурилишини ривожлантириш алоҳида таъкидлаб ўтилган. Азим шаҳримиз Тошкентда тўққизинчи беш йиллик давомида кўплаб маданий-маиший объектлар комплекси бунёд этилади. Ана шулардан бири Чилонзор районида бунёд этиладиган 2-автокомбинатдир. Уч қаватдан иборат бу бино мингта енгил такси машинасига мўлжалланган. Лойиҳа «Узгипротяжпром» лойиҳа институтининг бир группа лойиҳачилари томонидан яратилган.

Планетамиз янгиликлари

Эркин немис ёшлари мактабининг юбилейи

БЕРЛИН. Эркин немис ёшлари союзининг Вильгельм Пик номидаги мактаби ташкил топган кунга 25 йил тўлди. Ёшлар билан ишлаш учун кадрлар тайёрлаб бераётган мана шу ўқув юртини чорак аср давомида Германия Демократик Республикаси гражданларидан 8 мингдан кўпроқ киши ва чет эл ёшлар ташкилотларининг вакилларидан 800 киши битириб чиқди.

Мактаб юбилейи Германия Демократик Республикасидаги ёшларнинг энг катта ташкилоти бўлган Эркин немис ёшлари иттифоқи ҳаётидаги катта воқеадир.

СЪЕЗД ШАРАФИГА

ПРАГА. Чехословакия Коммунистик партиясининг XIV съезди очилиши шарафига Социалистик Чехословакиянинг минглаб ишлаб чиқариш коллективлари ўтган шанба ва якшанба кунлари Чехословакия Коммунистик партияси съезди шарафига меҳнат вахтасида туриб ишладилар. Жанубий Моравиядаги ўн учта ғишт заводининг ишчилари съезд олдидан «дам олиш куни сменалари»да ишлади. Мана шундай ишлар натижасида улар 800 минг дона ғишт ва томга ёпиладиган 12 минг квадрат метр сопол материал тайёрлаб беришди.

ЖАНУБИЙ ВЬЕТНАМ ФРОНТЛАРИДА

Жанубий Вьетнам ватанпарварлари Тхнатхиен вилоятида 17 майдан 20 майгача Америка-Сайгон қўшинларининг 200 дан ортиқ солдатини ўлдирдилар, ярадор қилдилар ва асир олдилар, 3 вертолётни уриб туширдилар.

Халқ қуролли кучлари Камау вилоятида 7 майдан 19 майгача душманнинг 175 солдат ва офицерини сафдан чиқардилар. Озодлик армиясининг жангчилари 21 майдан 22 майга ўтар кечаси Америка—Сайгон қўшинларнинг Жанубий Вьетнамдаги 39 та мустаҳкамланган пункти ва позицияларига зарба бердилар, душманнинг аскарлари ва техникасига катта талафот етказдилар.

Яна ишга тушдилар

ПАРИЖ. Шаҳар транспорти автобус ҳайдовчилари ўн бир кун давом этган забастовкадан сўнг яна ишга тушдилар. Маъмурият касаба союзларининг иш шароитини яхшилаш тўғрисидаги таклифларини 26 майда кўриб чиқишга рози бўлгандан кейин иш бошланиб кетди. Касаба союзларининг баёнотида айтилишича, забастовка «автобус парклари маъмурияти вакиллари билан касаба союзлари вакиллари ўртасидаги музокаралар натижасини кутиб, вақтинча тўхтатиб қўйилди» холос.

13 июнь
Сайловлар куни

ИШЧАН ТАРҒИБОТЧИ

Кечки пайт эшик тақиллаганида кичкина Шоҳида бориб очди ва меҳмонни қўлидан ушлаб, худди ўз акасидай эркаланиб ичкарига етаклади.

— Тортинмасдан тўғри кириб келавермайсизми, айланай, ўғлим, —Зиннат опа меҳмон билан она-боладай ҳол-аҳвол сўрашди.

Ҳа, Нуъмон Турдиевни Киров районидаги «Мазурук», Молокова, «Бошқир», Громова кўчаларида истиқомат қилувчи каттадан-кичик —ҳамма яхши танийди, иззат-ҳурмат қилади. Бу бежиз эмас, албатта. Нуъмон бу кўчалардаги хонадонларда бир неча бор бўлган.

У уч маротаба СССР Олий Советига ва олти марта маҳаллий Советларга ўтказилган сайловлардан буён агитатор деган шарафли номни оқлаб келяпти. Тушунтириш ишлари олиб боришда, суҳбатлар ўтказишда бошқа агитаторларга ўрнак бўляпти. Ишчан агитатор Нуъмон ака ўзига бириктирилган хонадонларнинг ҳаммасида тез-тез бўлиб туради.

У пенсионер Мелиниса опа Юсупова хонадонида яқинда бўлганида Совет фани ва техникасининг космосни ўзлаштиришдаги муваффақиятларини ва уларнинг аҳамияти ҳақида батафсил сўзлаб берди.

Сўнгра у ўзига бириктилган бошқа хонадонлар томон йўл олди. Шу куни Громова кўчасидаги 1-уйда яшовчи Зиннат опа Каримова, 11-уйда яшовчи Саида опа Юсупова, 19-уйда яшовчи Хайрулла ака Умаровлар оила аъзолари ҳузурида бўлиб, суҳбатлар ўтказди.

Ишчан педагог, ташкилотчи агитатор жонажон партиямизнинг XXIV съезди материалларини айниқса, халқ фаровонлиги йўлида олға сурилган масалаларни шарҳлаб, Совет сайлов системасининг энг демократик, адолатли сайлов системаси эканлигини отахон ва онахонларимизга тушунтириб берди.

— Ўзбекистон ССР Олий Совети ва маҳаллий Советларига ўтказиладиган сайловолди тайёргарлик ишларини кенг авж олдиришга ўзининг муносиб ҳиссасини қўшаётган актив жамоатчи Нуъмон Турдиевнинг номини ҳурмат билан тилга олса арзийди, — дейди мактаб партия ташкилотининг секретари С. Иброҳимов.

С. СУЛТОНОВ,
ўқитувчи.

Шу кунларда шаҳардаги сайлов участкаларида Ўзбекистон ССР Олий Совети ва маҳаллий Советларига бўладиган сайловларга қизғин тайёргарлик кўрилмоқда.

СУРАТДА: «Москва» сайлов округига қарашли 1-сайлов участкасининг агитаторлари [чапдан ўнгга] агитпункт мудири А. Воронов, агитаторлардан Э. Усмонова ва В. Кузнецовлар сайловчилар рўйхатини кўздан кечирмоқдалар.

Х. Шодиев фотоси.

Кўркам ва обод

Кейинги сайловдан бери ўтган вақт бутун Тошкент аҳолиси каби Киров район меҳнаткашлари учун ҳам меҳнат ва улкан қурилишлар даври бўлди. Ҳеч эсдан чиқмайдиган Тошкент зилзиласи пайтларида ҳозирги ажойиб микрорайонлар ўрнида ярим вайрона иморатлар, қинғир-қийшиқ, кўримсиз кўчаларни кўплаб учратиш мумкин эди. Чунончи, «Марказ-4», «Марказ-5» микрорайонларини олиб кўрайлик. Ажойиб архитектура лойиҳаси асосида бунёд этилган бу турар-жой микрорайонларига Горький ва София проспектлари номи билан аталувчи кенг, кўркам магистраллар ғоят ҳамоҳанг тушган.

Уларнинг қиёфаси киши кўз ўнгида тобора гўзаллашиб бормоқда. Массивдаги савдо марказн, мактаблар, болалар муассасалари, поликлиника, беминнат хизмат магазинлари, ошхона, кафе, маиший хизмат пунктлари ва бошқалар ажойиб узукнинг бежирим кўзига ўхшайди. Микрорайонлар ҳозиргисидан ҳам кўркам, обод бўлади. Барча кўча ва йўлкалар асфальтланади. Аҳолининг мириқиб ҳордиқ чиқариши учун мўлжалланган гулзорлар ташкил этилди. Минг-минглаб мевали, манзарали дарахт кўчатлари ўтқазилиб, меҳр билан парвариш қилинаётганлигини айтмайсизми?

Барча қулайликларга эга бўлган «Марказ-4» ва «Марказ-5» микрорайонларининг бежирим кварталлари билан ёнма-ён «Марказ-6» массивининг янги турар-жой корпуслари кўкка бўй чўзмоқда. Ҳозирнинг ўзидаёқ бу ерда фойдаланишга топширилган хонадонларда юзлаб ҳамшаҳарларимиз уй тўйлари ўтказишди.

Микрорайондаги 9-мактабда 32-сайлов участкаси жойлашган. Сайлов участкаси қошидаги агитпункт эшиклари эрталабдан то кечгача ланг очиқ, сайловчилар хизматида. «Марказ-5, 6»даги уйлар, 20 дан ортиқ коттежларда уй тўйлари ўтказган 2000 дан ортиқ сайловчи сайловлар кунида бу ерга келиб, ўз номзодлари учун овоз берадилар.

Сайловолди агитация-пропаганда ишларини намунали йўлга қўйиш учун 9-мактаб ва тамаки фабрикаси партия ташкилотлари 60 нафар агитатор ажратишган.

Агитпункт мудири К. Қаюмов ўзларининг бўш вақтларини жамоат ишига бахш этаётган энг яхши агитаторлар номини фахр билан тилга олди. Улар орасида М. Бакоева, Ф. Файзуллаева, М. Қодирова, Р. Усмонова, Г. Свершок, Ф. Каримов, Г. Ғиёсов, фабрика ходимларидан Л. Шокирова, Б. Иванов, А. Донабоева, А. Ғоибназаров кабилар шулар жумласидандир.

Улар ҳар бир суҳбат, лекцияларида партия ва ҳукуматимизнинг халқ фаровонлигини яхшилаш йўлидаги ғамхўрликларига алоҳида тўхталадилар. Турар-жойларнинг тўхтовсиз ортиб бораётганлигини конкрет мисолларда тушунтиряптилар. Бундан ташқари, агитаторлар коллективининг асосий мақсади партия XXIV съезди тарихий қарорлари, сайловлар тўғрисида Низомларни тушунтиришга қаратилмоқда. Жонкуяр агитаторлар ишидан уй бекалари, пенсионер отахон-онахонлар ҳам хурсанд бўлишяпти.

Мактаб қошида иш олиб бораётган, педагог Зулфия Ғафурова жамоатчилик асосида бошқараётган педагогик билимлар халқ университетининг иши ҳам таҳсинга сазовор бўляпти. 200 дан ортиқ киши иштирок этаётган университет машғулотларида тингловчилар «Мактаб ва оила», «Имтиҳонлар даврида ота-оналарнинг вазифалари» мавзуларида бир қатор лекциялар эшитдилар. Сайловчилар талабига мувофиқ уюштирилган «КПСС XXIV съезди қарорларини амалга оширамиз», «Халқаро аҳвол» темаларидаги лекциялар ҳам кўпчиликка манзур бўлди.

И. ВИНЕР.

УЮШҚОҚЛИК ВАЗИЯТИДА

Бугун

75-мактаб клубида 21-Октябрь сайлов округидан Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлигига номзод 2-пойафзал фабрикасининг бичиқчиси Белла Васильевна Кряжева билан сайловчиларнинг учрашуви бўлиб ўтди. Учрашув қатнашчилари ўз номзодларининг тармиман ҳоли билан танишдилар. Шунинг билан бирга, улар бўлажак халқ хизматкорига ўз наказларини бердилар. Йиғилиш охирида сўзга чиққан депутатликка номзод Белла Васильевна Кряжева юксак ишонч билдириб, ўз номзодини кўрсатганликлари учун сайловчиларга миннатдорчилик билдирди. У бутун куч-ғайратини ана шу билдирилган юксак ишончни шараф билан оқлашга сарф этажагини айтди.

● *Директивалар ва ишчи мулоҳазаси*

Корхонам —фахрим, зарбдорлик— аҳдим

КПСС XXIV съезди тарихий қарорларини «Таштекстильмаш» заводининг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари ҳам қизғин маъқуллаб кутиб олдилар.

СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1971—1975 йилларга мўлжалланган беш йиллик план Директивалари Тошкент тўқимачилик машинасозлари олдига катта вазифалар қўйди.

Яқинда ана шу корхонада бўлиб, 6-слесарлик йиғув цехининг йиғувчи-слесари, КПСС XXIV съезди делегати, коммунистик меҳнат зарбдори Уринбой Алимовдан корхонада эришилган ютуқлар ва заводнинг тўққизинчи беш йилликдаги истиқболлари ҳақида сўзлаб беришни сўрадик.

САВОЛ: КПСС XXIV съездидан олган таассуротларингиздан икки оғиз гапириб берсангиз.

ЖАВОБ: Етти юз коммунистни ўз сафига бирлаштирган завод партия комитети номидан менга катта ишонч билдирилиб КПСС XXIV съездига делегат қилиб юборган дўстларимдан миннатдорман.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг ҳисобот докладини, СССР Министрлар Советининг Раиси ўртоқ А. Н. Косигиннинг КПСС XXIV съезди Директивалари тўғрисидаги ва юксак минбардан туриб сўзлаган бошқа делегат ўртоқларнинг нутқларини мароқ билан тингладим. Ленин партиясининг бу съезди ҳам илгари ўтган съездлар каби бутун совет халқи ҳаётида, унинг ёрқин келажагини белгилаб берган жаҳоншумул тарихий воқеа бўлиб қолди.

САВОЛ: 1971 йилда ва тўққизинчи беш йилликда завод коллективи олдида қандай вазифалар турибди!

ЖАВОБ: Утган беш йилликда йилига 1300—1400 тадан тўқимачилик машиналари ишлаб чиқаришга эришдик. Тўққизинчи беш йилликда саноатнинг барча соҳалари каби тўқимачилик машинасозлиги ҳам беқиёс ривожланиши лозим. 1975 йилга бориб йилига 2100 машина тайёрлаб беришимиз керак.

● Ишчи бахти ✱ КПСС XXIV съезди белгилаб берган режалар—бизнинг режаларимиз ● Зарбдор меҳнат давом этади

Бу марра меҳнат унумдорлигини ошириш, ички резервлардан фойдаланиш, босим остида қуйма деталлар ишлаб чиқаришни кўпайтириш, янги техника, прогрессив технологиялардан фойдаланиш, ишлаб чиқаришни автоматлаштириш ва механизациялаштириш йўли билан қўл меҳнатини камайтириш каби тадбирларни амалга ошириш орқали эришилади.

Заводда ленинча беш йилликда катта ўзгаришлар юз берди. Ишлаб чиқаришнинг ҳамма соҳасида ютуқларга эришилди. Булардан энг муҳимлари ҳақидагина икки-уч мисол келтирсак кифоя. Масалан, беш йилликда тўқимачилик машиналарининг саккизта янги типи ишлаб чиқарилди. Булардан фойдаланиш туфайли халқ хўжалиги қарийб 22 миллион сўм манфаат кўрди.

Ёки бошқа бир мисол. Машиналарга ишлатиладиган металл деталлар ўрнига пластмассадан тайёрланган деталларни қўлланишдан корхона шу давр мобайнида бир миллион 200 минг сўмдан ортиқ иқтисодий фойда кўрди. Босим остида чўян ўрнига алюминий қуймалар тайёрлашни ишлаб чиқаришга жорий этишдан ҳам шунча фойда кўрилди. Бу тадбир деталларнинг чидамлилигини оширди.

Беш йилликда ишлаб чиқариш корпусларини реконструкция қилишга, янгиларини қуришга катта эътибор берилади. Ана шу мақсадда шаҳар ташқарисида завод филиали қуриш мўлжалланмоқда.

1966 йилда завод бўйича 17,5 миллион сўмлик маҳсулот тайёрланган эди. 1971 йилда тўқимачилик саноати учун 20 миллион сўмликдан зиёд техника ускуналари ишлаб чиқарилиши керак.

Булардан ташқари, халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқариш ҳажми ҳам қарийб икки баравар ортади.

САВОЛ: Завод бир меъёрда ишлаши ва планнинг бажарилишида йиғув цехининг коллективи қандай ҳисса қўшмоқда?

ЖАВОБ: Тайёрлов, куюв, механика ва бошқа цехларнинг коллективлари тайёрлаган машиналарнинг қисмлари, деталл ва узеллари 6-йиғув цехига топширилади. Машиналарни йиғиш уларнинг неча урчуқлигига қараб йиғувчи слесарларга бўлиб берилади. Мен ўзим ўн тўрт йиллик тажриба ва билимимни ишга солиб, машина комплектини 24 соат ўрнига 18 соатда йиғишга улгураман. Участкамизда ва цехда шундай малакали йиғувчи слесарлар борки, улар уч сменада қилинадиган ишни икки сменада туғаллашади. Коммунистчасига меҳнат қилаётган Файзи Эргашев, Василий Висотский, Геннадий Павлов, Николай Повалаев каби ўнлаб пешқадамлар кунлик нормаларини бир ярим баравардан бажаришга одатланишган.

Ана шу илғорлар участкада биринчи бўлиб авиация заводининг фрезерчиси А. Девятова бошлаб берган ташаббусга қўшилдилар. Улар беш йиллик шахсий топшириқларини тўрт йилда бажариш мажбуриятини олишди. Ҳозир бу ташаббусга йиғувчи слесарлардан Николай Лисов, Федор Бобрик, Николай Калинников, Федор Осинкинлар ҳам қўшилдилар. Йиғув цехида бошланган ташаббус заводнинг барча цех ва бўлимларида кенг қулоч ёймоқда. Участка ва цехлар йиллик ва беш йиллик планини муддатидан илгари бажариш учун ўз имкониятларини аниқлаб, социалистик мажбурият қабул қилмоқдалар.

Съезд шарафига бошланган зарбдор меҳнат вахтасини беш йиллик охиригача давом эттиришга қарор қилинди. Иккинчи кварталда завод коллективи олдида катта вазифалар турибди. «ПК—100М», «Р—168—3», «Р—192—3» ва «Р—192—И» машиналаридан 373 та ишлаб чиқарилиши керак. Бу, пландагидан 163 та машина ортиқдир.

Булардан ташқари, саккиз минг қийма машина, ўн уч ярим минг комплект печь қуймаси, беш минг сўмлик спорт жиҳозлари, 27 минг қозон тайёрланиши керак.

Айниқса тўқимачилик машиналари учун эҳтиёт қисмлар ишлаб чиқариш суръатини жадаллаштиришга катта эътибор берилади. Чунки, йиғирув халқаларининг ўзидангина 236 минг дона ишлаб чиқарилиши керак. Тайёрланадиган умумий эҳтиёт қисмлар эса 950 минг сўмни ташкил этади.

САВОЛ: Тўқимачилик машинасозлиги конструкторларининг ижодий режалари қандай?

ЖАВОБ: Тўқимачилик машинасозлиги бўйича махсус Давлат конструкторлик бюроси Тошкент бўлимининг ижодкорлари машинасозлар билан ҳамкорликда иш олиб борадилар. Улар доимо изланишда.

Тўққизинчи беш йиллик Директивалари конструкторлар ва ихтирочилар олдига **ип газлама саноати учун урчуқсиз ғоят серунум йигирув машиналарини, автоматлаштирилган комплекс линияларни, мокисиз тўқув станокларини кенг кўламда жорий этишдек** муҳим вазифалар қўйган.

Конструкторлар бу вазифаларни муваффақиятли бажариш режаларини тузиб олишди ва ишга киришишди.

Машинасозларнинг беш йиллик вазифаларни муддатидан илгари бажаришга эришишлари тўқимачилик саноати ходимларининг шу давр мобайнида маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмини 35—40 процент ва меҳнат унумдорлигини 34 процент оширишларига имкон беради.

А. ОБИДХЎЖАЕВ.

Тошкент трикотаж фирмасида малакали ёш ишчи-мутахассислар тайёрлаш масаласига катта эътибор берилади. Корхона коллективининг асосини ҳам ёшлар ташкил этади. СУРАТДА: корхонанинг тажрибали мастери, ёш ишчиларнинг дўсти А. Юнусов ёш тўқувчи М. Салимовага капрон тўқиш ҳунарини ўргатаяпти.

М. Нуриддинов фотоси.

РАНГ-БАРАНГ ХАБАРЛАР

(Хатларга обзор)

Меҳнат—кишини улуғлайди, деган ҳикмат бежиз айтилмаган. Ҳалол ва сидқидилдан меҳнат қилган киши бахт-саодатга, эл-юрт ўртасида ҳурмат-иззатга сазовор бўлади. Ёшларимиз оталар изидан бориб, меҳнатсевар ватанпарвар ва давримизнинг етук кишилари бўлиб етишмоқдалар.

«Касб танлаш ҳақида бўлиб ўтган мароқли кеча ҳамма ёшларда яхши таассурот қолдирди, — деб ёзади Киров районидаги 105-ўрта мактабдан **А. Акбаров.** — Кечага «Қурилиш механизацияси» трестининг бош инженери К. Г. Савельевич, трест ўқув пункти мудири С. В. Бут, киномеханик М. Эшматов, кран машинисти Н. Д. Вячеслав ва бошқа ўнлаб кишилар қатнашдилар. Улар ёшларнинг меҳнатда кўрсатаётган жасоратлари, ўз касбларининг завқи-нашъаси ҳақида мароқ билан сўзлашди. Трест ишчи ва инженерлари 10-синфни битираётган ёшларни ўз сафларига қўшилишга таклиф этдилар».

Шаҳримиздаги Н. Крупская номли мактабгача тарбия билим юртининг бир группа ўқувчилари ўз ўқитувчилари А. Ғуломова, М. Мажидова, Т. Алиевалардан беҳад хурсанд эканликларини ёзадилар. Улар билим юртини тугатиб, мактабгача тарбия муассасаларида ҳалол ва фидокорона ишлашга аҳд қилганликларини изҳор этишган.

73-ўрта мактабнинг математика ўқитувчиси Иноят Юсупов 40 йил давомида ёш авлодга таълим-тарбия берди. Унинг минглаб шогирдлари бор. Яқинда мактаб педагогик коллективи азиз устозининг 60 ёшини мароқли нишонлади. Бу ҳақда **З. Фузайлиддинова** хабар қилган.

Шу мазмундаги хатларни **Ҳ. Раҳматуллаева, К. Собиров, О. Аҳмедов, Р. Маҳмудов, И. Жуманов, К. Рустамов, М. Миркамолов, Ш. Холмуҳамедов, Ж. Норқўзиев, А. Тартаулов, Н. Назаров, И. Қудратов, О. Раҳимжонов** ва бошқа кўплаб ўртоқлар йўллашган.

«Бирлик» массивидаги 197-ўрта мактаб биноси янги типда қурилган. Бу мактабда массив меҳнаткашларининг 1300 фарзанди билим оляпти, — деб ёзади газетхон-мухбир **Л. Ҳамидов,** — яқинда мактабда ота-оналарнинг катта йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилишда ота-оналар комитетининг раиси Ш. Иноғомов КПСС XXIV съезди материаллари ҳақида доклад қилди. Ота-оналар ёш авлодни давримизнинг муносиб кишилари қилиб етказиш ҳақида қимматли фикрлар билдирдилар».

Дўстлик, ўзаро ҳурмат ва бир-бирига ҳамдам бўлиш ҳақида студент **М. Жавҳаров** ҳаяжонланиб ёзади. Бироқ, у ҳаётий мисолларга мурожаат қилмайди, фақат умумий сўзлар билан чегараланади.

Хоразм Давлат педагогика институтининг катта ўқитувчиси **К. Хайитметов** Низомий номли Тошкент Давлат педагогика институтида таълим олганини, бу ерда ўқитган устоз ва ўқитувчиларига самимий миннатдорчиликларини изҳор этган.

Газетхон-мухбирларимиз **З. Мирзакаримова, М. Асомиддинова, Ю. Азизов, Д. Жўраев, М. Мансурова, И. Жумаев, Р. Азизов, Ж. Шокиров, Т. Каримов, Т. Болтаев, А. Ғуломов, С. Худойберганов** ва бошқа ўртоқлар турли адабий кечалар, конференциялар, атоқли кишилар билан учрашувлар ҳақида, ўзларининг иш ва ўқишлари ҳақида, устоз-мураббийларга ташаккурномалар ёзишган.

Ҳаётимизда ҳар куни кўпдан-кўп қувончли воқеалар бўладики, булар ҳақида тўлқинланиб, фахр билан ёзайлик, улар «оқшомхон»ларимизга маъқул ва мақбул бўлсин.

КОЛХОЗДА—ЗАВОД

ЯНГИБОЗОР. (Тошкент области) 20 май. (ЎзТАГ). Тошкент область Юқори Чирчиқ районидаги Свердлов номли колхознинг бетон заводи дастлабки маҳсулотни берди.

Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел» «Правда», «Ленинский путь» колхозларида ва бошқа йирик хўжаликларда ҳам бетон заводлари қурилган. Беш йиллик охирига бориб Тошкент областининг барча колхозларида шундай заводлар бўлади.

Тошкентдаги 81-мактабнинг 5 «А» синфи пионер отряди Октябрь районидаги пешқадам отрядлардандир. Йил давомида бу отряд пионерлари яхши ўқишди, октябрятларга оталиқ қилишди, мактаб ишларига ёрдам беришди, «Чукотка» операциясида қатнашишди.

СУРАТДА: шу отряднинг пионерларидан бир группаси.

Р. Альбеков фотоси.

✱ *Беш йиллик пешқадамлари*

МЕҲНАТДА ЎРНАК

Бибинур эрталабдаёқ ҳаяжонлана бошлади. Ошхонада уриниб юрган бўлса ҳам, хаёллари цехда. Меҳнат отпускасига чиққан бригадир ўз ўрнига Бибинур Собировани қолдирди. Бугун у ишчиларга топшириқ беради, кун бўйи цехда ҳукм сурадиган меҳнат симфониясига дирижёрлик қилади. Уддалай олармикин? Суръат сустлашиб, цех бошлиғи Тимофей Некрасовдан танбеҳ эшитса-я?!

Бибинур арматура цехидаги сукунат, саришта-саранжомликни кўриб, руҳи кўтарилгандек, кайфи чоғ бўлгандек хушвақт хис қилди ўзини.

Бибинур запас маҳсулотларни кўздан кечирди. Бугун арматура маҳсулотларининг қайси турларини кўпроқ тайёрлаш, қайси иш участкасига қанча ишчи ажратишни ўйлаб бўлгунча арматурачилар етиб келишди.

— Опа, станогимни созлайверайми? —унга мурожаат қилди ёш ишчи Дамир Бекмуҳамедов.

— Укам, сен бугун қайчи станокда ишлаб, каркас пайвандловчиларни заготовка билан таъминлаб турасан, — деди опа унга.

Бу ёш ишчига опа устозлик қилди, арматурачилик касбининг сир-асрорини ўргатди. Мана энди у топширилган вазифани мустақил бажара олади. Арматура маҳсулотларининг барча турлари, уларни тайёрлаш технологиясини ўзлаштириб олган.

Қизғин меҳнат бошланди. Ишчилар жадал ишлашарди. Арматураларни эгиб, букиб ҳар хил илмоқ ва халқалар ясайдиган станокда ишлайдиган Бибинур онда-сонда қаддини ростлаб ҳамкасбларига кўз югуртириб қўярди. Уларнинг меҳнатидан қониқиш ҳосил қилиб ўзи ҳам зўр ғайрат билан ишлар эди. Гоҳгоҳда ишчилар «юмушимни бажариб бўлдим, опа, энди қайси иш билан шуғулланай» деб, ундан маслаҳат олгани келишарди. Шу куни Бибинур бошлиқ бригада аъзолари дурустгина меҳнат қилишди.

Цехда катта-кичик ҳамма Бибинур Собировани «опа» деб ҳурмат қилишади. Бибинур Собирова ўн бир йилдан бери 6-темир-бетон буюмлари заводининг арматура цехида ишлаб келади. Бир вақтлар бригадир Виктор Шпицевдан арматурачилик илмини ўрганган опа бугун энг юқори — тўртинчи разрядли арматурачи ҳисобланади. У цехга ишга қабул қилинган ҳар бир ўспириннинг устози ва мураббийси. Икки йилдан бери коммунистик меҳнат зарбдори. Аъло хизматлари учун завод маъмурияти бир неча бор уни Фахрий ёрлиқлар билан мукофотлаган.

Ҳамкасблари опага ишонч билдириб уни цехком қилиб сайлашганди. Опа ишчиларнинг юзини ерга қаратмади. Уларнинг ишончини амалий меҳнати билан оқлади.

— Ҳар биримиз кунлик нормани 1,5—2 ҳиссага етказиб бажаряпмиз, шундай бўлса ҳам гоҳида бетон цехини ўз вақтида арматура маҳсулотлари билан таъминлаб улгурмаяпмиз, — деди Собирова цех йиғилишида сўзга чиқиб.

Нега шундай? Сабаби, миқдор кетидан қувиб, сифатга аҳамият бермаяпмиз. Бетончилар маҳсулотларимизни бракка чиқаряпти. Натижада, меҳнатимиз зое кетяпти. Металл исроф бўляпти...

Опанинг таклифи билан маҳсулот сифатига эътибор кучайтирилди. Паст сифатли маҳсулот тайёрлаган ишчи мукофотдан маҳрум қилинди.

Бибигул Собирова ишга кечикиб келган, кунлик нормасини бажармаган ишчиларни коллектив олдида муҳокама қилишдан тортиб маданий-маиший тадбирлар ўтказишгача вақт топади.

Опа билан ҳамсуҳбат бўлсангиз яхши ишчиларга эргашдим, улардан ўрнак олдим, деб цехнинг киройи ишчиларидан Насима Аҳмедзиянова ва Эргаш Раҳимовларнинг номини ҳурмат билан тилга олади.

Утган юбилей йилида опа кўксида доҳиймиз В. И. Лениннинг юз йиллик тўйи шарафига таъсис этилган юбилей медали порлади. Яқинда заводда яна бир хушхабар тарқалди, корхонанинг бир гуруҳ ишчи-хизматчилари орден ва медаллар билан мукофотланди. Улар орасида Бибинур Собирова ҳам бор эди. Ҳукуматимиз опанинг кўксига «Меҳнатда ўрнак кўрсатгани учун» медалини тақиб қўйди. Юксак мукофотдан руҳланган Бибинур Собирова шу кунларда КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошира бориб, юксак меҳнат кўрсаткичларини қўлга киритаётган коллективининг олдинги сафларида бормоқда. Беш йиллик планни муддатидан олдин бажариш учун курашмоқда.

Б. ҚАҲҲОРОВ,
М. АСОМОВА.

Йўл-йўлакай

ЧАЙҚАЛТИРАДИГАН КЎЧА

Кеча Хадрадан 36-автобусга чиқдим. Одам кўп экан, шундай эшик олдида туриб қолдим.

— Эшикни ёпинг бўлмаса юрмайман, — деб бақирди шофер йигит.

— Ушлаб турганим йўқ, эшикни ёпаверинг, —дедим.

Йўловчилар қисиниб-қимтиниишиб олдинга сурилишди. Шофер машинани ҳайдади. Чорсудан ўтиб, Самарқанд дарвоза кўчаси бўйлаб боряпмиз. Автобус худди тўлқинли денгизда кетаётган қайиқдек чайқалади. Чуқур кўприкдан кўтарилаётганда, Қайнома олдида асфальт кўчиб кетган экан. Машина чайқалиб, одамлар бир-бирига зўрға суялиб қолишди.

Автобус Самарқанд дарвоза бекатига етганда, бошим тепага «гурс» этиб урилди: бундай қарасам, одамларнинг бири елкасини, бири бурнини, бири биқинини ушлаб «вой-вой»лашаяпти. Ўриндиқда ўтирган кишилардан бири гап қотди:

— Шу кўчага ҳеч сон тегмади-да. Доим қарасанг, у ер-бу ери бузилиб ётади.

Иккинчи бир киши гапга аралашди:

— Уч-тўрт машина асфальт билан ҳамма ўнқир-чўнқир жой тузаладн, фақат аҳамият берилса бўлгани.

Бир киши қўшимча қилди:

— Захариқдан ўтадиган жойнинг ҳам асфальти кўчиб, чуқур пайдо бўляпти... Эҳтиёт бўлиб туринглар, ҳозир ўша ердан ўтамиз.

Машина Захариқда ҳам қаттиқ чайқалиб кетди. Хуллас, автобусда урила-сурила Чилонзор Оқтепасига омон-эсон етиб келдик. Аммо, мени бир нарса ўйлантириб қўйди. Октябрь район коммунал хўжалик бўлими Самарқанд дарвоза кўчасининг ўйдим-чуқур бўлиб ётган жойларини тузатиб қўйишига нима монелик қилаётган экан?! Машина ва одамларни чайқалтирадиган бу катта йўлни тез тузатиш керак.

ЗАМОНИЙ.

САЛОМАТЛИК ҲАҚИДА СУҲБАТЛАР

Қанд касаллигида қандай овқатланиш керак?

X асрда Абу Али ибн Сино ўзининг «Ал-қонун» асарида қанд касаллиги ҳақида маълумот бериб, бундай беморнинг доим ташна бўлиши, қовуғи бўшлиги, иштаҳаси зўрайиб кетишини ёзган эди.

Қанд касаллигида, кўп ҳолда ошқозон ости бези жароҳатланиши натижасида жигар мускуллари ўзига келган шакарни (глюкозани) гликогенга айлантириш хусусиятини йўқотади. Оқибатда қонда унинг миқдори кўпайиб кетади ва қанд касаллиги келиб чиқишига сабаб бўлади.

Касалликнинг келиб чиқишига руҳий, жисмоний оғир таассуротлар, ошқозон ости бези томирларининг склерози, шунингдек, шакар ва ширалликларни, ёғ ва ёғли овқатларни ҳаддан ташқари кўп истеъмол қилиш сабаб бўлади. Баъзи олимларнинг таъкидлашича, қанд касаллиги семиз одамларнинг 20 процентдан ортиқроғида, озгин кишиларнинг эса ҳаммаси бўлиб 3—5 процентдан ортиқроғида учраб туради. Бундан ташқари, қанд касаллиги келиб чиқишига баъзи бир юқумли ва бошқа касалликлар ҳам сабаб бўлиши мумкин.

Касаллик одатда, оғиз қуришидан, ташналик пайдо бўлишидан, иштаҳа зўрайиб кетишидан бошланади. Бемор жуда кўп овқат истеъмол қилишига қарамай, у ўз оғирлигини йўқота боради. Умумий ҳолсизланиши, иш қобилиятининг пасайиши, териларда қичиш пайдо бўлиши, бош оғриғи, эркакларда жинсий қувватсизлик, тез чарчаш касалликнинг дастлабки аломатларидир. Болаларда қанд касаллигининг дастлабки ва кўп учрайдиган аломатларини ташналикнинг кучайиб кетишидан сезса бўлади. Баъзан бир суткада болалар 5 литргача сув ичадилар.

Қанд касаллигининг енгил, ўртача ва оғир формалари мавжуддир.

Қанд касаллигини даволашда овқатланишнинг (парҳезнинг) аҳамияти жуда каттадир. Касалликнинг енгил ва ўртача оғирликдаги формаларида парҳез даволашнинг асоси ҳисобланади. Оғир формасида эса даволаш парҳез ва инсулин орқали бажарилади.

Қанд касаллиги билан оғриган беморларнинг парҳезида қуйидагиларга эътиборни кучайтириш лозим:

1. Бемор суткасига 4 маҳалдан кам овқатланмаслиги, ҳар куни бир вақтда овқатланиши лозим.

2. Овқатдан оладиган калория ва карбон сувларнинг миқдори деярли ҳар куни бир миқдорда бўлиши керак.

3. Қанд касаллигида овқатланиш етарли миқдорда ва турли-туман маҳсулотлардан ташкил топган бўлиб, унда шакар ва ширинликларнинг, ёғларнинг миқдори кескин камайтирилади.

4. Ширинликлар ўрнига беморларга —сахарин, сорбит, кицит каби моддалар тавсия қилинади, чунки улар қанддаги қанднинг миқдорига таъсир қилмайдилар.

5. Овқат калорияси чеклanganда бемордаги очлик ҳиссини йўқотиш учун унга карам, салат, бодринг, помидор, турп каби сабзавотларни истеъмол қилиш тавсия этилади.

6. Овқатдаги витаминларнинг миқдорини кўпайтириш мақсадида дрожжи, шиповник каби моддаларни истеъмол қилиш ёки ҳар куни поливитаминлар истеъмол қилиш тавсия қилинади.

7. Жигарнинг функциясини яхшилаш мақсадида беморга ҳар куни творог (сузма), сули каби маҳсулотларни истеъмол қилиш тавсия этилади.

Қанд касаллиги билан оғриган беморларга бир хил стандарт парҳез бўлиши мумкин эмас. Парҳез ҳар бир касалнинг ўзига қараб, озғин ёки семизлигига, касалининг енгил, оғирлигига, қиладиган меҳнатига қараб белгиланиши лозим.

Қанд касаллиги билан оғриган беморлар ҳар куни овқат билан 100 грамм оқсил, 70 грамм ёғ, 300 грамм карбон сув (булар тахминан 2300—2400 катта калория энергия беради) қабул қилиши лозим. Бу миқдордаги овқат моддаларини қабул қилиш учун бемор бир кунда 25 грамм ёғ, 450 грамм сут-қатиқ, 50 грамм крупа ёки гуруч, 160 грамм гўшт, 100 грамм балиқ, 50 грамм творог ёки тузсиз сузма, 40 грамм қаймоқ, 1 дона тухум, 100 грамм сабзи, 200 грамм картошка, 250 грамм карам, 20 грамм помидор, 200 грамм олма, 25 грамм ҳар хил кўкатлар, 150 грамм нон истеъмол қилишлари лозим.

Қанд касаллиги билан оғриган беморларга ишқорий минерал сувлар истеъмол қилиш фойдалидир (Есентуки, Боржоми, Нарзан, Тошкент суви ва ҳоказолар).

Қанд касаллигида парҳез энг асосий ўринда туришини, касалликнинг тузалиб кетиши ёки оғирлашишида овқат режимига риоя қилиш ва керакли овқат моддаларини қабул қилишнинг аҳамияти жуда катталигини ҳар бир бемор яхши билиши лозим. Парҳезга риоя қилган бемор организмида модда алмашинувининг нормал ҳолга келишини ва беморнинг бутунлай соғайиб кетиши мумкинлигини, акс ҳолда атеросклероз, инфаркт миокарди (юрак касаллиги), мияга қон қуйилиши ёки гипертония касаллигига дучор бўлиб қолиши мумкинлигини яхши тушуниши лозим.

Қанд касаллиги билан оғриган беморларнинг даволаш физкультураси ёки енгил спорт турлари билан шуғулланиши жуда фойдалидир.

Г. М. МАҲКАМОВ,
Тошкент Давлат медицина институти овқатланиш кафедраси мудири, ЎзССРда хизмат кўрсатган фан арбоби, медицина фанлари доктори, профессор.

А. ШАЙХОВ,
врач.

АЁЛЛАР, СИЗЛАР УЧУН

✦ Ҳомиладорликнинг биринчи ҳафталаридан бошлаб аёллар консультацияси назорати остида бўлиш керак. Сиз врачга қанча барвақт учрашсангиз, асорат қолдириши мумкин бўлган касалликларнинг олди шунча тез олинади.

✦ Фиброма касаллиги бор аёлларнинг қуёш ванналари, шунингдек турли иссиқлик билан даволанишлари тавсия этилмайди.

Шифокорлиқ шарафли касблардан бири. Э. Ибодов 20 йилдан бери қулоқ, томоқ ва бурун касалликларини даволаб келяпти. У Тошкент медицина институти қошидаги клиникада ассистент, ординатор-врач бўлиб ишламоқда. Шифокор ўз иш фаолияти давомида кўплаб мураккаб операциялар ўтказган.

СУРАТДА: ординатор-врач Э. Ибодов беморнинг дардини аниқламоқда.

Ҳ. Афзалов фотоси.

ҲОВЛИЛАРИМИЗ ОЗОДА БЎЛСИН

Ўлкамизнинг иссиқ иқлим шароитида уй-ҳовлиларнинг озодалиги катта роль ўйнайди. Чунки аҳоли кўп вақтини ҳовлида ўтказади, дам олади, болалар ҳам ҳовлида ўйнашади.

Хўш, ҳовлиларимиз қандай бўлиши керак?

Ҳовлилар ободонлаштирилган, кўкаламзорлаштирилган, салқин ва тоза бўлиши лозим. Дарахтлар фақат соя берибгина қолмай, иссиқ ҳароратни пасайтиради, чангларни тутиб қолади, ҳавони ҳар хил заҳарли газлардан тозалайди.

Ҳовлининг салқин жойларида болалар учун ўйин майдончалари ташкил этиш лозим. Бу эса, уларни кўчада ўйнашдан, чангдан ва офтоб уришидан сақлайди.

Ҳовлиларда ариқ бўлиши мақсадга мувофиқдир. Ҳовлиларни фақат сув сепиб супириш керак. Шундай қилинганда ҳаво чангсиз, тоза бўлади.

Ҳовлиларда ахлат ва чиқиндиларни кўп вақт сақламаслик керак. Ўз вақтида ахлат ва чиқиндилар тезда чирийди ва ҳавони бузади. Бу ахлат чиқиндиларида касаллик чақирувчи турли микроблар кўпайиб, юқумли касалликлар келтириб чиқаради.

Йиғилиб қолган ахлатларни ҳафтада камида икки марта олиб кетиш лозим. Ҳожатхоналар ҳам тоза сақланиши, унга вақти-вақти билан хлор оҳагини сепиб қўйиш керак. Эшиклари ҳам яхши ёпиладиган, пашша киролмайдиган бўлиши, дарчасига ойна ёки сим тўсиқлар тутилиши мақсадга мувофиқдир. Мағзава сувларни эса ҳожатхоналарга тўкиш зарур. Идиш-товоқларни чайишдан чиққан, унча ифлос бўлмаган сувларни гул ва дарахтларига қуйиш мумкин.

Ҳовлиларингизни тоза сақланг, кўкаламзорлаштиринг, гулларга бурканг! Буларнинг ҳаммаси эса, баҳра олишингизга, сизнинг ва фарзандларингизнинг сиҳат-саломатлигини сақлашда муҳим гаровдир.

К. АҲМАДЖОНОВА,
ЎзССР Соғлиқни сақлаш министрлиги Республика санитария маорифи уйининг врач-методисти, СССР соғлиқни сақлаш аълочиси.

Ҳамиша синовда

Назм ҳақидаги ўйларимиз

Назм доимо жанговар сафда турган жангчилардай маънавий-ахлоқий олишувлар, тортишувларда иштирок этади. Ахир, улуғ шоирларимиз «қаламимиз найзаларга айлансин, ҳақиқат учун курашда баланд чўққиларни забт этсин» деб бекорга бонг урмаганлар-ку! Шу жиҳатдан қараганда, тажрибали ўзбек шоирларинингина эмас, балки ёш назмчиларимизнинг ҳам энг бақувват, баркамол асарлари жанговарлик ва курашчанлик руҳи билан суғорилганига гувоҳ бўласиз, уларда ҳаёт ёғдуси, ҳақиқат ёғдуси мужассамлашганини кўрасиз.

Бу ўринда ўз овози, ўз услуби, ўз бадиий-ғоявий оламига эга бўлган А. Орипов, Х. Шарипов, Э. Воҳидовларгина эмас, балки Р. Парфи, М. Жалил О. Матжон, Ч. Эргаш сингари адабиёт майдонига гетапоя қадамлар билан кириб келаётган қаламкашлар назарда тутиляпти. Улар ўзига хос мазмун, шакл билан ажралиб турадиган поэтик олам яратишга интилмоқдалар.

Тўғри, бу интилиш даражаси, кўлами, йўналиши ҳаёт талабларига тўла жавоб беради, деб бўлмайди, аммо ёш шоирларимиз турмуш синовидан муваффақиятли ўтиш учун зўр иштиёқ билан қалам тебратмоқдалар. Шунинг учунми уларнинг энг яхши асарларидан ҳаёт нуқул синовлар, имтиҳонлардан ташкил топган-у, ҳар бир киши шу синовлар, имтиҳонларга бардош бериш йўлида курашмоғи, тер тўкмоғи зарур деган маъно уқилади. Чунончи, М. Жалилнинг «Инсон» номли шеъридан қуйидагиларни ўқиймиз:

Мен Алпомиш эдим,
Гилгамиш бўлдим.
Сўнгра Широқ бўлиб
қайта туғилдим.
Гоҳи куйлай десам —
чиқмаган овоз,
Гоҳи ёзай десам —
бўлмаган қоғоз.
Гоҳ садр тушганман
жанозаларда,
Гоҳ ётиб юрганман
хавозаларда.
Ҳар бир қадамимни
ёд билар тарих,
Кўрган — билганини
тутмайди дариғ,
Мен Арасту эдим,
Форобий бўлдим,
Ибн Сино бўлиб
қайта туғилдим,
Гоҳ ёруғ дунёни
ташвишга қўйдим,
Гоҳ мағлуб бўлганда
номусга тўйдим.

Кўраяпсизки, тарих ва адабиёт қаҳрамонларидан қанча-қанчалари тилга олинган, аммо улар ўзбек халқининг улуғворлиги, даҳосини намойиш қилиш учун, унинг ҳеч қачон ҳеч қандай шароитда ҳам зулм-жаҳолатга бефарқ қарамаганини кўрсатиш учун қўлланилган ва бу маълум маънода ўзини оқлаган. Гап шунчаки буюк халқимизнинг буюк фарзандлари номба-ном айтиб ўтилганида эмас. Гап уларнинг илм-фан, иқтисодий, маънавий ҳаётдаги жасоратларини қалб тўрёни, юрак дарди билан тўлиб тошиб сўзлаётган лирик қаҳрамонда ва бу лирик қаҳрамоннинг ҳозирги кунимизни кечагидан гўзалроқ, бахтлироқ қилишга қаратилган курашга, меҳнат «жанги»га бевосита иштирок этишидадир.

Умуман М. Жалил турмушнинг икир-чикирларини тараққиёт қонуниятларига «пайванд» қиладиган, ҳақиқатнинг қадр-қимматини ардоқлайдиган фаол, курашчан кишиларга пок, қайд қарамайди. Унинг лирик қаҳрамонлари турмушнинг ҳар бир жабҳасидаги мураккаблик, зиддиятларни илғаб олишга, ўзича ўзлаштириб, ўзича хулоса-ҳукмлар чиқаришга иштиёқ билан киришганлиги сезилиб турибди.

«Раҳмат, одамлар», «Мен сизни севардим» номли илк шеърий гулдаста лари ўқувчилар синовига, ҳаёт синовига ҳавола қилар экан, М. Жалил шу ҳақда бош қотирган, узоқ ўйлаган. Шунинг учун унинг ҳар иккала тўпламидан жой олган айрим шеърлари турмуш муаммолари, чунончи, халқ жасорати, меҳнати, дарди, муҳаббати, шодлиги, ғам-аламлари, ёркин келажакка бугуннинг ўзида асос тайёрлаш, бахт-саодат, ҳақиқат юзасидан мулоҳаза юритишига даъват этади, лекин хотирамизда узоқ сақланиб қолиб, фаол ҳаракат қилишга, ишлашга, тер тўкишга чорлаш борасида ожизлик қиляпти.

О. Матжоннинг «Очиқ деразалар» китобидаги бир қанча шеърлар ҳам худди шундай таассурот қолдиради. У ҳам М. Жалил сингари янгича назм дунёсини яратишга улгуролгани йўқ, лекин катта мақсад юксак эътиқод асосида қалам тебратади:

Аммо нечоғ оғир,
Эҳ, оғир менга —
Ўзга деразага
боқмоқ суқ билан.
Мен ўз деразамни
орзу қиламан
Ёғдуси, сояси,
кулгиси билан.

Қаламкаш ёғдуси, сояси, кулгусига эга бўлган деразани орзу қилади! Лекин бу нимани англатади? Шубҳасизки, дераза кўчма маънода ишлатилган. Аввало, у ҳаётда ҳар кимнинг мустақил йўли, ўз биноси бўлиши керак деган маънони англатади.

Бу ўхшатишга, мажозий гапга қўшимча қилиб шуни айтиш мумкинки, ҳали О. Матжон адабиёт майдонида ўзига яраша бино қуришга улгуролмади. Эндигина бино учун асос яратаяпти. Бироқ бу бино қандай бўлади? У ҳаётнинг хилма-хил ранглари, хусусиятлари ва мураккабликларини қамраб ололадими? Бу ҳақда узил-кесил ҳукм чиқаришга ҳали эрта, аммо О. Матжоннинг интилишлари унинг келажакда ижодда, ҳаётда ўзига лойиқ бино тиклашига имкон беради, деб ўйлаймиз.

Агар М. Жалил, О. Матжон, Ч. Эргаш, Р. Парфилар халқ, ватан, тараққиёт олдидаги масъулиятни ҳис қилса ва шунга мувофиқ ҳаётнинг айрим қирраларини тадқиқ этса, айрим қаламкашлар ҳар бир асар турмуш синовидан, ҳаёт имтиҳонидан муваффақиятли ўтгандагина эътибор қозонишини эсдан чиқараётганга ўхшайди.

Бу жиҳатдан Э. Неъматнинг «Ошиқ булбул», Х. Қуронбоевнинг «Булоқ бўйида», Э. Нурматовнинг «Олмос» номли шеърий тўпламлари ажралиб туради. Афсуски, фазилатлари билан эмас, камчиликлари билан. Бу тўпламларда қандайдир табиийлик, самимийлик сезилиб туради, айрим шеърларда ҳаётдаги мураккаб туйғу, салмоқдор воқеалар моҳиятини ифодаловчи мисралар мавжуд. Бироқ умуман олганда Э. Неъмат, Х. Қуронбоев ва Э. Нурматовларнинг илк китобларини ижодий ютуқ, бадиий кашфиёт деб ҳисоблаш қийин. Лекин бу тарзда фикр юритиш уларни ижоддан совутиб қўймасмикин?

Одатда ёш қаламкашнинг биринчи асари, биринчи китобига салбий баҳо бериш яхши эмас деб тушунилади. Лекин ҳақиқат қанчалик аччиқ бўлмасин, фақат унинг ёлғиз ўзи ижодий тараққиётга омил бўла олади.

Ўйлаймизки, Э. Нурматов, Э. Неъматов, Х. Қуронбоевлар ҳақиқатнинг юзига тик қарашга қодир. Негаки, улар назм қонун-қоидаларини яхши билишади. Шеърларида қофия, туроқ, вазнлар асосан бузилмаган, бу эса назмнинг ғоявий-бадиий қимматини ўқиб олганликларидан далолат беради. Ҳатто айтиш мумкинки, «Булоқ бўйида», «Ошиқ булбул» «Олмос» китобларининг яратувчилари жиддий мақсад билан қалам тебратган, турмушнинг поэтик мағзини чақишга, ҳақиқатни шеърий йўл билан ёритишга ҳаракат қилган, лекин ҳаракатлар яхши барака келтиролмаган. Нима учун?

Аввало, уччала қаламкаш учун муштарак нуқсонни қайд этиш лозим: аксари шеърларда аниқ ғоявий-бадиий мақсад йўқ, чуқур эҳтирос, ҳис-ҳаяжонга йўғрилган ва кўпчиликка наф келтирадиган, юракларни жизиллатадиган, парзага келтирадиган салмоқли фикрлар топилмайди. Уч китобчадаги аксари ташбеҳлар турмуш оқимининг баъзи аломатларини англатади-ю, бироқ уларнинг қандай мақсад, қандай ниятда қаламга олингани очилмай қолади. Чунончи, Э. Нурматовнинг «Олмос» шеъри шундай бошланади:

Тоғлар этагида
ям-яшил қишлоқ,
Боғлари боғларга
кетган улакиб.
Унинг қучоғида
куйлайман, ўртоқ,
Қўшиққа жўровоз
булбулдай ёниб!

Қанақа қишлоқ мадҳ этиляпти? Нима учун? Уни куйлашга кунт этган ким? Не сабабдан булбулдай ёниб куйлайди у?

Шу муаммоларни ечишга интилар экан, муаллиф лирик қаҳрамон — «мен» номидан «Тонг пайти адрлар оша уфурган гиёҳлар бўйини сезиб яшайман» дейди ва тоғ устидан қуёш чиқиб, қишлоғига табассум ёйиши (?) ни, зилол чашмалардан бошланган, ирмоқ Олмоссой бўлишини маълум қилади, аммо бу ахборот ҳеч нарсага аниқлик киритмайди.

Охирги бандда шундай дейилади:

Туғилган жой ишқи
қалбимда мангу,
Меҳри бор Олмоссой
сувидай пазиз.
Боғ-у роғларини
қўйиб туринг-у,
Чангли кўчаси ҳам
мен учун азиз!

Борингки, биз лирик қаҳрамоннинг фикрига шак келтирмайлик, унинг қалбида туғилган жойига меҳр-муҳаббати мангу сақланиб қолсин, чангли кўчаси ниҳоятда азиз-у лазиз бўлсин, бироқ бундан бизга қандай наф тегади? Ахир, биз ҳам ўз туғилган жойимиз, кўчамиз ҳақида шундай фикрни айтишимиз мумкин-ку! Ваҳоланки, гап ўзимизнинг киндик қонимиз тўкилган жойнинг муқаддаслигини шунчаки айтмасдан унинг бадиий қиёфаси, ҳаётий образини яратиб беришда-ку! Борди-ю, туғилган ер ҳақида образли умумлашмалар ҳосил қилинмаса, бу хусусда асар ёзиш, бошқаларга сабоқ бериш мумкин эмас-ку! Мақсад туғилган юртга, Ватанга муҳаббат уйғотиш, уни ардоқлаш, унинг равнақи учун курашга, меҳнат қилишга чорлашдан иборат экан, она қишлоқнинг хусусиятларини шунчаки тавсифлаб бериш, унинг аломатларини санаб ўтишнинг ўзи етарли бўлмайди. Э. Нурматов эса худди шу нарса билан чекланади. «Тоғлар орасида юриб бораман», «Кўнгилда яшайди икки хил туйғу», «Ҳаёт сўқмоқлари саноқсиз», «Қадди баланд тепаликнинг устида», «Булутлар», «Тоғ бағрида яшади юз йил», «Исмим куйибди» каби шеърларида ҳам Э. Нурматовнинг бизга нимани севдириб, нимадан нафратланишга чорлаётганини аниқлаш амримаҳол.

Қаламкаш тоғлар, булутлар, ҳаёт сўқмоқлари, севги, ёр, висол, туйғулар ҳақида сўзлайди, аммо бу тушунчаларнинг асл маъноси, уларнинг ҳаққоний мазмуни, фазилатлари, хусусиятлари ўзига хос бадиий шакл орқали муайян ғоявий-бадиий мақсад, катта эътиқод асосида ёритиб берилмайди.

Шундай таассуротлар туғдирадиган шеърлар М. Жалил ёки Р. Парфида, О. Матжон ёки Ч. Эргашда йўқми? Бор. Бир-икки эмас, бир неча. Чунончи, Ч. Эргашнинг «Зилзила», «Кекса деҳқон мулоҳазаси», «Ёлғизман, ёлғизим» сингари ташбеҳлари шулар жумласидандир. Уларда нишонга бехато бориб тегадиган на салмоқдор фикр, на юракни қувнатадиган туйғу, на ақлга таъсир қиладиган ҳароратли мисралар бор! Бу хусусан «Ёлғизман, ёлғизим» шеърида яққол кўринади. Ахир, уни ўқиб муаллифнинг нима учун ёлғизлик, ҳажр, айрилиқ ҳақида гапиришга жазм этганини асло уқиб ололмайсан-ку! «Ёлғизман, ёлғизим, қўллагин: ё кел, ё уйқу йўллагин», ёнимда ҳеч ким йўқ, сенсиз эзилиб кетаяпман, келгин ҳузуримга, қўллагин мени дейди лирик қаҳрамон. Аммо унинг характери, муқаддас туйғулари, қиёфаси, кечинмалари юрак тўрёни, дарди, завқ-шавқига йўғрилган назмий ташбеҳларни учратмаймиз. Умуман ёлғизлик, умуман севги, умуман соғиниш, умуман қайғуриш қаламга олинади, холос.

Йўқ, биз лирик қаҳрамоннинг такрорланмас, ўзига хос фазилатлари, хатти-ҳаракатлари, туйғулари, мулоҳазалари батафсил кўрсатилсин, кенг кўламда тадқиқ этилсин, демоқчимасмиз. Чунки, назмда инсон характери муайян ҳолатлар, кайфиятлар, кечинмалардаги ниҳоятда нозик аломатларни ҳис-ҳаяжон, эҳтиросга ўраб кўрсатади ва шу эҳтирос, ҳис-ҳаяжон муҳим ижтимоий-бадиий аҳамият касб этадиган ғояни ўзида мужассамлаштиради. Назмнинг ўзига хос ҳаётни тадқиқ этиш воситалари, хусусиятлари шу билан изоҳланади.

[Давоми 4 бетда].

ПЛАНЕТАМИЗ ЯНГИЛИКЛАРИ

Озиқ-овқат саноатининг янги қурилишлари

ПХЕНЬЯН. Халқ Кореясида озиқ-овқат саноати муваффақиятли ривожланмоқда. Мамлакатда гўшт, балиқ, мева ва сабзавотни қайта ишлайдиган корхоналар барпо этилмоқда.

Шимолий Хванхэ вилоятида қурилаётган 32 та озиқ-овқат фабрикасининг кўпчилиги ишга туширилди, Жанубий Пхенан вилоятида 40 тага яқин ана шундай корхона қурилмоқда. Мамлакатнинг бошқа ҳамма вилоятларида ҳам озиқ-овқат саноати корхоналари барпо этилмоқда.

Шу йилдан бошланган олти йиллик мобайнида озиқ-овқат моллари ишлаб чиқариш 2,6 баравар кўпайтирилади.

(ТАСС).

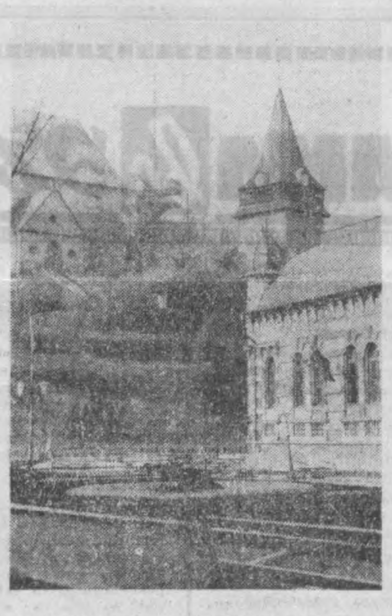

ВЕНГРИЯ ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИ.

Мишкольц шаҳрининг майдонларидан бири.

Ҳ. Шодиев фотоси.

ШОНЛИ САҲИФА

Ҳиндистон меҳнаткашларининг ўз яшаш ҳуқуқлари ва манфаатлари учун, тинчлик ва социал тараққиёт учун олиб бораётган кураши тарихига яна бир шонли саҳифа ёзилди. Мамлакатдаги йигирмадан кўпроқ оммавий касаба союз бирлашмаларининг вакиллари мустақил Ҳиндистон тарихида биринчи бўлиб Деҳлида ўтказилган конференцияга тўпланишди. Бутун Ҳиндистон касаба союзлари конгрессининг раиси Ш. А. Данге ва демократик касаба союз ҳаракатининг бошқа кўзга кўринган арбоблари конференцияда сўзга чиқиб, халқнинг турмуш ва маданий-социал даражасини юксалтириш учун курашда Ҳиндистон пролетариати ҳаракатларини бирлаштиришга чақирдилар.

Ҳиндистон Бош министри Индира Гандининг кенг халқ оммаси манфаатларини кўзлаб мамлакат миллий экономикасини янада юксалтириш зарурлигини қайд қилиб сўзлаган нутқи учрашув қатнашчиларининг диққат марказида турибди.

Ҳиндистон Коммунистик партиясининг марказий органи ҳафталик «Нью-эйж» газетаси батафсил баён қилиб берган мана шу муҳим ҳужжатда мамлакатдаги касаба союз ҳаракатининг ҳозирги даврдаги асосий вазифаларн мамлакат миллий экономикаси асосий тармоқларини монополияларга ҳеч қандай товон тўламай национализация қилишдан, Ҳиндистон деҳқонларининг ва ерсиз қишлоқ хўжалик ишчиларининг манфаатларини кўзлаб, турли ер ислоҳоти ўтказишдан мамлакатда қимматчилик ошиб бораётганлигини ҳисобга олиб реал иш ҳақини оширишдан, ишсизлик проблемасини кечиктирмай ҳал қилиб беришдан, ишчиларнинг иш ташлаш ҳуқуқини сақлаб қолишдан, мамлакатнинг чет эл монополияларига қарамлигини тугатишдан, миллий экономиканинг ҳал қилувчи тармоқларида давлат секторининг ролини мустаҳкамлашдан иборат эканлиги аниқ белгилаб берилди.

(ТАСС).

АҚШДА КИМЛАРНИ СУД ҚИЛИШЯПТИ?

Пойтахтдаги ва бошқа кўпгина шаҳарлардаги суд органлари ҳозирги вақтдагидек тинимсиз ишлаган бошқа бирор давр АҚШнинг урушдан кейинги тарихида бўлганлигини Американинг энг тажрибали юристлари ҳам эслай олмайдилар. Урушга қарши оммавий намойишлар қатнашчиларининг «ишлари» турли инстанция судларини кўмиб юборди деса бўлади. Вашингтоннинг суд органлари икки минг кишининг «ишларини» шошилинч равишда кўриб чиқишга гарчи улгурган бўлсалар ҳам, аммо матбуотнинг ёзишига қараганда, улар яна бундан бир неча баравар кўп «иш» қилишлари керак.

Бу ишлар гангстерлар ва рэкетирлар (фирибгарлар) тўғрисидаги ишлар эмас, чунки улар АҚШда ўзларини эркин ҳис қиладилар ва ўзларининг катта фойда келтирадиган бундай ишлари билан шуғулланишни муваффақиятли равишда давом эттирмоқдалар. Америка судлари ишчи ва студент ёшларни, Вьетнамдаги уруш ветеранларини, касаба союзларининг ва турли тараққийпарвар ташкилотларнинг вакилларини, зиёлиларни, хулқ оппозициячилик кайфиятидаги американликларни ўз тузоқларига илинтирмоқдалар.

«Ўзгача фикрдагилар»га қарши кураш олиб бориш вазифаси зиммасига юкланган юстиция министрлиги, Федерал терговбюроси ва бошқа органлар урушга қарши ҳаракат арбобларига, гражданлик ҳуқуқи учун курашаётганларга, тараққийпарвар кишиларга ва бутун-бутун ташкилотларга қарши «судлов ишларини» тўқимоқдалар.

Урушга қарши бўлганлар устига тўнкаладиган янги айблар тўқиш мақсадида яқинда «қўпорувчилик фаолиятини назорат остига олиш» бошқармасида «ёш ишчиларнинг озодлик учун кураш иттифоқи» деган тараққийпарвар ташкилот «ишини» кўриш бошланди. Бошқа тараққийпарвар ташкилотларга нисбатан ҳам мана шундай режалар тузилмоқда.

«Судга ҳурматсизлик қилди», деб, ҳақиқатда эса меҳнаткашларнинг забастовка ҳаракатида актив қатнашганлиги учун ҳукм қилинган касаба союз арбоблари турма зиндонларида азоб тортиб ётибди.

Кўплаб қамаш ва суд қилиш тўлқини яна бошланганлиги Қўшма Штатлар бошидан кечираётган социал-сиёсий танглик кенгайиб бораётган даврда Америка демократиясининг ҳақиқий башараси қандайлигини намойиш қилмоқда. Бироқ халқ манфаатига зид бўлган сиёсатга нисбатан мамлакатда кучайиб бораётган оппозицияни репрессиялар бука олмайди.

И. ОРЛОВ,
ТАСС обзорчиси.

СЕНЕГАЛ. Дакар ҳақли равишда Африка қитъасидаги энг чиройли пойтахтлардан бири ҳисобланади. Шаҳар панорамасига замонавий бинолар янгича ҳусн бағишлайди.

СУРАТДА: Дакарнинг марказий Рум кўчаси.

(ТАСС фотохроникаси).

ДАВЛАТ НАЗОРАТИ ОСТИДА

САНТЬЯГО. Чили ҳукумати «Эль-Теньенте» мис конларини давлат назоратига олиш тўғрисидаги ўз қарорини эълон қилди. Шу кунгача ана шу конларни Американинг «Кеннекот Коппер корпорейшн» компанияси бошқарар эди.

«СЕЙФГАРД» СИСТЕМАСИГА

ВАШИНГТОН. АҚШ конгресси вакиллар палатасининг қуролли кучлар ишлари билан шуғулланувчи комиссияси ракетага қарши «Сейфгард» системасини қуришни давом эттиришга маблағлар ажратиш тўғрисида ҳукуматнинг илтимосини қаноатлантирди. Комиссия Миссури штатида «Сейфгард»нинг учинчи комплексини қуришга ва тўртинчи комплексни қуришга доир тайёргарлик ишларини ўтказишга 1.074 миллион доллар маблағ ажратиш тўғрисидаги таклифни ёқлаб овоз берди.

(ТАСС).

Ҳамиша синовда

Назм ҳақидаги ўйларимиз

[Боши 3-бетда]

Афсуски, буни Э. Нурматов, Э. Неъмат, Х. Қуронбоевларгина эмас, ҳатто М. Жалил, Р. Парфи, О. Матжон, Ч. Эргашлар ҳам эсдан чиқаради. Балки эсдан чиқармагандирлар-у, бироқ буни амалда намойиш этишга муваффақ бўлолмагандирлар. Барибир ҳамма гап натижада, натижа эса кўнгилдагидек эмас. Бунга нима сабаб бўлган? Ҳаётни чуқур ҳис қилиш, тараққиёт қонуниятларини ўзлаштириш, ўрганилган, тадқиқ этилган ҳаётий материални маҳорат билан ҳаққоний манзаралар, тўлақонли образларда гавдалантиришга эришолмасликми?

Албатта, бу ҳақда сўзламасдан бўлмайди, аммо диққатингизни яна бир муҳим ҳолатга жалб қилмоқчиман: фикру ўйлар, туйғулар, хатти-ҳаракатлар ҳамиша замон синовида, ҳаёт имтиҳонида баҳоланади, ҳар лаҳза, ҳар он, ҳар кун халқ томонидан ўлчаниб, кузатиб турилади. Шунга мувофиқ сенинг кимлигинг, қандай одам эканлигинг аниқланади. Айтайлик, оддий меҳнаткашнинг ҳар бир қадами, умуман фаолияти бир марта синалса, унинг ишлари бир карра кузатилса, ижодкорники ўн-ўн беш карра имтиҳондан ўтказилади ва шу имтиҳонга бардош берган, унда муваффақият қозонган қаламкашгина чинакам санъаткор деган номга сазовор бўлади.

Еш ижодкорларимиз ҳаёт синовига ҳар бир сўз, ибора, ҳар бир мисра ҳавола қилиниши, яхлит асар эса ундан жиддийроқ имтиҳон, ўқувчилар имтиҳонидан ўтказилишига ҳамма вақт алоҳида диққат-эътибор билан қараяпти деб бўлмайди. «Ошиқ булбул», «Булоқ бошида», «Олмос» тўпламларини шунингдек, М. Жалил, О. Матжон, Р. Парфи, Ч. Эргашларнинг айрим заиф шеърларини ўқир эканмиз, қуйидагича манзара гавдаланади: қаламкашларимиз маънавий камолотга, иқтисодий тараққиётга сезиларли таъсир қиладиган ҳароратли мисралар яратиш учун барча куч-имкониятларини сафарбар қилмаяптилар, улар ўрта миёна асарлар даражасида қалам тебратишга интилмоқдалар.

«Ошиқ булбул» тўпламидаги кўпгина шеърларни ўқиб унинг муаллифи ҳали ижод, халқ олдидаги масъулиятни, жавобгарликни тўла ҳис қилиб олган, шунга кўра қалам тебратган дейишга асос тополмадим. Буни афсусланиб, кўйиниб таъкидлашга мажбурман. Ахир, у не-не ниятлар билан китобини ўқувчиларга тақдим этган, ундан қандай эзгулик, обрўни кутганки, буни алоҳида изоҳлаб ўтиришга зарурат бўлмаса керак! Чунончи, унинг бир тўртлиги шундай жаранглайди:

Томирида ўз элининг
Оқмаса қони,
Ундайларнинг асло бўлмас
Номус-виждони.

Қандай ҳаққоний фикр! Уни изҳор этган одамни халқи, ватанига бепарволикда айблаб бўладими? Бунинг устига Э. Неъмат «тарихга бўлуғ ўзбек»ни, унинг улуғлиги, буюклигини мадҳ этишга, меҳнаткаш халқ оммасининг азамат ўғил-қизларини тараннум қилишга интилади, аммо бу интилиш ҳали катта талабларга жавоб беролмаяпти. Жумладан, «Шпинделлар ва чаноқлар» номли шеърига диққат қилайлик (тасаввур ҳаққоний бўлиши учун уни тўлиқ кўчираман):

Бўса талаб [!] шпинделлар,
Келар пириллаб.
Тўлин ойдек чаноқларга
Босишади лаб [!].
Юздаги дурларини
Сўриб [!] олишар.
Зар чаноқлар ўз ишидан
Мағрур қолишар.

Кўринаяптики, бор-йўқ гап шпинделларнинг чаноқлардан... бўса олиши, юзларидаги (?) дурларини сўриши (?) дир, лекин буни пахта тераётган машинанинг иш жараёнидаги ҳаракати сифатида кўз олдимизга келтира оламизми?

Йўқ, шпинделларнинг чаноқлар лабидан (?) бўса олишини на мантиқан ва на мажозан ҳис қилиш мумкин. Борингки, ҳис қилганингизда ҳам авторнинг нимани улуғлаётганини, нима учун курашаётгани, нимадан нафратланишга чорлаётганини билиш қийин. «Қўлларим ва йўлларим» шеърида эса муайян ғоявий-бадиий мақсад борга ўхшайди. Негаки, «қўлларимга ҳурматим катта, ҳамдамимдир бир умр улар, камол топиб шонли меҳнатда юмшоқ қўллар қадоқ бўлдилар» дейилади ва меҳнат билан юксак чўққилар томон талпинаётгани айтилади, бироқ айтилган, дейилган гапларнинг моҳияти поэтик мазмун орқали очилмайди.

Афсуски, «Ошиқ булбул» китобидаги аксари шеърларда баёнчилик, юзакилик, бирёқламалик ҳукмрондир. Х. Қуронбоев ва Э. Нурматовларнинг илк тўпламлари ҳақида ҳам шундай гапларни айтиш мумкин. Бу уларда ҳеч қандай ўтли, ҳароратли, ҳаётий мисралар йўқ деган маънони англатадими? Йўқ, албатта. Шунингдек, уларнинг шеърий дурдоналар, кашфиётлар яратишга зўр иштиёқ билан киришганликлари сезилиб турганини ҳам инкор қилмоқчи эмасман. Гап интилишлар, изланишларнинг самарали натижалар билан якунланмагани ҳақида кетаётир. Аммо буни тажрибасизликка йўйиб, келажакда ўз-ўзидан барҳам топади, деб қўя қолсак бўлмасмиди?

Йўқ, биз ёш қаламкашларимизнинг ҳам, тажрибали ижодкорларимизнинг ҳам нуқсонларини очиқ-ойдин, асло яширмасдан, сидқидилдан, самимийлик, дўстлик билан таҳлил қилишимиз ва шу тариқа уларнинг юксак чўққиларни забт этишига кўмаклашишимиз лозим.

Р. Абдурашидовнинг «Кафтимда олам», «Қалбим қўлимда» номли янги тўпламларидаги шеърларни ўқиганда ҳам шу фикрни ўйладим. Улар менинг ўқувчи сифатидаги синовимга бардош беролмагандай туюлади. Ҳар ҳолда, уларга қониқарли баҳо қўйишга юрагимдан рози бўлолмасдим.

Йўқ, Р. Абдурашидовнинг қобилиятли назмчи эканлигини, унинг яхши шеърлар битганини инкор қилмоқчи эмасман. Бироқ шундай шеърлар ҳам битганки, уларда аниқ ният яхлит ғоя мавжудлигини билиб бўлмайди! Чунончи, «Ўн олти ирмоқ» номли туркум шеърларини ечилмаган жумбоқлар деб айтишга мажбур бўлаяпман. Аммо асарнинг сир, жумбоқ бўлгани яхши эмасми? Ахир, ёзувчи айтмоқчи бўлган гапи «яланғоч» ҳолда берилмасдан бадиий л и б о с г а ўраб, яшириб ифодаланиши шарт эмасми? Бироқ биз бу маънодаги сирни, жумбоқни эмас, балки ҳар қанча бош қотирсанг ҳам тагига, моҳиятига етиб боролмайдиган муаммоларни назарда тутаяпмиз. Чунончи, туркум шеърларга нима учун «Ўн олти ирмоқ» деб сарлавҳа қўйилган? Туркумнинг биринчи шеърида лирик қаҳрамоннинг Чотқол тоғига йўл олгани, севган ёри билан хайрлашгани, «Ўн икки булоқ»дан чанқоғини қондиргани айтилиб, шундай дейилади:

Шўх, дилбар Кўксув ҳам
поймда қолди,
Қуйига йўлбарсдек [!]
сакрайди Угам
Бунда ҳамма гиёҳ
дилрабо. гўзал,
Сара гуллар тердим
сен учун атай.
Юртим қанча кезмай,
тўймайман азал,
Қанча ҳориб келмай,
қалбим йўлга шай [!]

Юртимизнинг гўзал, дилрабо эканлиги, ундаги ҳамма нарса ажойиб, чиройли мазмун кашф қилганлиги ҳеч кимга сир эмас, аммо шу нафосатни, латофатни ҳар бир шоир ўзгача бадиий ўзлаштиради, ўзича янги маъно, янги ранг билан жилолантиради. Р. Абдурашидов эса бу ҳақда умуман сўзлайди, холос. Бунинг устига «қалбим йўлга шай», «қуйига йўлбарсдек(?) сакрайди Угам!» деган жумла, ибораларда поэтик мантиқ, бадиий уйғунлик етишмайди.

Туркумдаги қайси бир шеърни ўқиманг, шундай номутаносиблик, ғализлик, чалкашликка дуч келасиз. Ахир, «сизни сийпаб(?) ўтар булутлар бари(?)», «Ҳатто қуёш сизга тирмашар(?) экан» дейилса, ҳайратланмайсизми? «Эрка Чимён қулун каби ўйноқлар(?), тошдан тошга сакраб оқиш амали» дейилганда-чи? Тўлқинлар сулув қизга, тоғлар қуёш даргоҳига ўтқазилган «метин зиналар»га ўхшатилса-чи?

Борди-ю, тилдаги чалкашликлар фикрга, ҳаётни тушуниш, ўзлаштиришдаги ноаниқлик, юзакиликка бориб тақалмаса, натижа бир мунча ижобий тус олган бўлур эди. Афсуски, «Кафтимда олам», «Қалбим қўлимда» тўпламларида ўзига хос фазилатлар, ҳароратли, ҳаётий ғашбеҳлар мавжудлигига қарамасдан, муайян ғоявий-бадиий мақсадни ифодаламайдиган бир қанча асарлар ўрин олган. Ахир, ўша «ўн олти ирмоқ» номли туркум шеърларнинг деярли ҳаммасида қир, сой, тоғ, қуёш, осмон, юлдузлар ажиб гўзаллик касб этади, деган фикр ҳар шаклда баён этилади, лекин моҳияти ёритилмайди. Тўғрироғи, табиат манзаралари тасвирида фақат Р. Абдурашидовнинг ўзига хос бўлган янгилиги, кашфиёти сезилмайди. Ҳолбуки, бусиз баркамол асар яратиш амримаҳол.

Агар қаламкашларни бир-бирига қиёслаш, уларнинг хизматларини таққослаш жоиз бўлса Р. Абдурашидовнинг Э. Неъмат ёки Х. Қуронбоевларга нисбатан изланишлари самаралироқ экани сир эмас. Аммо ҳаёт синовида ҳамма учун — ёш қаламкаш учун ҳам, ҳаваскор учун ҳам, буюк санъаткор учун ҳам ягона ўлчов тоши мавжудки, буни унутиш асло ярамайди.

Норбой ХУДОЙБЕРГАНОВ.

ЯНГИ СПЕКТАКЛЬ КЎРИГИ

Кеча Охунбобоев номли ёш томошабинлар театрида янги спектаклнинг жамоатчилик кўриги бўлиб ўтди. Ж. Асомиддиновнинг пьесаси асосида республикамизда хизмат кўрсатган артист В. Қодиров саҳналаштирган бу спектакль «Меҳрибонлар» деб аталади. Асарнинг бош мавзуи—оилада бола тарбиясидир.

Спектаклдаги асосий ролларни Ўзбекистон ССР халқ артисти М. Йўлдошева, республикада хизмат кўрсатган артист О. Толипов, артистлардан М. Муҳамедова, Л. Саъдуллаев ва бошқалар ижро этишган. Саҳна безаклари — рассом Т. Шораҳимовники.

Янги спектакль йиғилганларда яхши таассурот қолдирди. Кўрикдан сўнг асарнинг ютуқ ва камчиликлари юзасидан ўзаро фикр олишувлар бўлиб ўтди.

Шаҳримиз кўчаларида кўркам кўп ўринли автобуслар қатнай бошлади. Ўрта Осиёнинг иқлим шароитларига мосланган бу автобуслар Москвадаги Лихачев номли автомобиль заводининг маҳсулотидир. Ҳозир бу автобуслар 18, 25 ва 54-маршрутларда қатнаб, шаҳримиз меҳнаткашларининг узоғини яқин қилмоқда.

СУРАТДА: янги «ЛАЗ» автобуси.

М. Нуриддинов фотоси.

• ТЕКИНХЎРЛИК, БЕЗОРИЛИК ВА ИЧКИЛИКБОЗЛИККА ШАФҚАТ ЙЎҚ!

Қочиб қутулолмади

Ярим кеча. Шаҳар сукутга чўмган. Аҳён-аҳёнда катта йўлдан ғизиллаб ўтаётган машиналарнинг шовқини эшитилиб қолади.

Халқимиз тинчлигини қўриқлаб навбатчиликка чиққан милиционерлардан Собир Абдураҳмонов ва Илҳом Йўлдошев Фрунзе районидаги 8-озиқ-овқат магазини олдида турган номаълум шахсни кўриб қолишди. Бемаҳалда у бу ерда нима қилиб турибди? Буни аниқлаш керак. Шу пайт шарпа уларнинг гумонини сезгандек ура қоча бошлади. Тунги посбонлар уни 1,5 километр чамаси қувиб бориб, қўлга туширдилар.

Маълум бўлишича, Вадим Головин Олмалиқ шаҳридан ўзи билан қирқ битта ҳар хил калит, иккита омбир, олмос ва жиноий ишлар учун керак бўладиган қуроллар олиб келган экан. Бу сафар у 8-магазин ёнидаги Давлат омонат кассасига тушиб, катта миқдорда пул ўғирлаган экан. Сезгир милиционерлар текинхўрни қўлга олиб, ўз бурчларини бажаришди.

Вадим Головин жиноий ишлари учун илгари ҳам судланган, йигирма беш ёшга кирса ҳам, тўғри йўлга тушмаган экан. Текинхўрлик уни яна қора курсига ўтиришга мажбур этди. Энди у қилмиши учун Фрунзе район халқ суди олдида жавоб беради.

О. МУҲАММАДЖОНОВ.

Редактор С. М. КАРОМАТОВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА—26IV да **Флория тоска,** 27IV да **Майсаранинг иши.**

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА—26IV да **Мирзо Улуғбек,** 27IV да **Аяжонларим.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 26IV да **Хотинимнинг эри,** 27IV да **Фарғона тонг отгунча,** 28IV да **Тошболта ошиқ.**

КИНО

26 МАЙДА

ҚИШКИ БИНОДА

«Белоруссия вокзали» —«ЧАЙКА» (жуфт соатларда), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кеч 6, 8 да).

Том Жонс—(кеч соат 8.45 минутда). **Ёқимтой жаноб «Р»** (кеч 7 да) САНЪАТ САРОЙИ.

Ҳаётни беҳуда ўтказганлар — «МОСКВА» (тоқ соатларда), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда), «СПУТНИК» (кечқурун).

Самурайлар байроғи — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кеч 8.45 минутда). НАВОИЙ номли (кечқурун). «КЎКЧА» (кеч соат 6, 8.45 минутда).

Кунгабоқар — «ЎЗБЕКИСТОН» (кечқурун).

Гапиравеpишсин —«КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кеч соат 9.45 минутда).

Сен менинг ҳаётимсан —«НАВОИЙ» номли, «ВОСТОК» (кечқурун).

Биримиз — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кеч соат 7 да).

ЕЗГИ БИНОДА

Лақма—«ТЕЛЬМАН» номли.

Ҳаётни беҳуда ўтказганлар — «ФЕСТИВАЛЬ».

Спорт, спорт, спорт—«ХИВА»

27 МАЙДА

ҚИШКИ БИНОДА

Кунгабоқар — «ЎЗБЕКИСТОН» (жуфт соатларда).

Биримиз — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 11, 1, 5 ярим ва кеч 7 да).

Самурайлар байроғи — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 3, кеч 8.45 минутда), НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Еш Богачевнинг изтироблари —«ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда).

Сен менинг ҳаётимсан (2-серия) —НАВОИЙ номли (кундуз соат 2.40 ва кеч 6.40 минутда), «ВОСТОК», «КЎКЧА» (кундуз ва кечқурун).

Ёқимтой жаноб «Р» (кундуз соат 11.20, 1, 3, 5 ва кеч 7 да). **Том Жонс** (кеч соат 8.45 минутда):—САНЪАТ САРОЙИ.

Ҳаётни беҳуда ўтказганлар — «ЧАЙКА» (жуфт соатларда), «МОСКВА» (тоқ соатларда), «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун).

Белоруссия вокзали — «СПУТНИК» (кундуз соат 11, 3 да), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10, кундуз 2, кеч 6 ва 8 да).

Гапиравеpишсин —«КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12, 4, кеч 9.45 минутда).

ЕЗГИ БИНОДА

Лақма—ТЕЛЬМАН номли.

Ҳаётни беҳуда ўтказганлар — «ФЕСТИВАЛЬ».

Белоруссия вокзали—«ХИВА».

7 июнь эрталаб соат 10 ярмида Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институтининг илмий совет кенгаши (2-Виборг кўчаси 26 аудитория)да техника фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун.

М. Ф. Архипов: «Пахта толаларининг узунлигини фотометрик усулда ўлчаш назарияси» деган темада:

А. И. Ульдяков: «Пахтани локал шабада қўллаш йўли билан қуритиш процессини жадаллаштириш тадқиқотлари» деган темада

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИЛАР

Диссертациялар билан институт кутубхонасида танишиш мумкин.

8 июнь кундуз соат 1 да Тошкент қишлоқ хўжалик институти агрохимия ва тупроқшунослик факультетининг илмий совет кенгаши (Оржоникидзе райони, 4-алоқа бўлими, Ялонғоч қишлоғи, 49-аудитория)да қишлоқ хўжалик фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун

К. Ширинов: «Тошкент областидаги типик бўз тупроқ шароитида тупроқнинг турли горизонтларидан калийнинг ғўзаға таъсири» деган темада.

И. Н. Кардимон: «Чигит, маккажўхори ва жўхори экилаётганда қўлланиладиган ўғитлар тури, ҳамда улардан фойдаланиш усуллари» деган темада

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИЛАР

Диссертациялар билан институт кутубхонасида танишиш мумкин.

11 июнь кундуз соат 2 да Тошкент Давлат медицина институти даволаш ва стоматология факультетларининг илмий совет кенгаши (морфология корпуси, 2-зал) да медицина фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун

И. Ғиёсов: «Ўзбекистон ССРда ўрта ва катта ёшдаги аҳоли орасида тиш кариесси касаллиги тарқалишининг ўлкага оид хусусиятлари» деган темада;

Т. Е. Тўлаганов: «Аутоиммун генездаги баъзибир сурункали касалликларда ҳомиладорликнинг ўтиши ва ҳомиланинг тараққиёти» деган темада.

* * *

11 июнь кундуз соат 2 да педиатрия ва санитария-гигиена факультетларининг илмий совет кенгаши (морфология корпуси, 1-зал)да медицина фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун

К. Б. Иномова: «Ошқозоннинг пилорик ва фундал безлари шираси таркибидаги амилаза ва липаза ва уларнинг рекретор келиб чиқиши эхтимоллиги» деган темада

Ж. Ишқабулов: «Эрта ёшдаги болалар ўсиши сурункали бузилишининг оғирлик даражаси ва даволаш усулларига нисбатан оқсил-аминокислота алмашувининг баъзи кўрсатгичлари» деган темада.

* * *

16 июнь кундуз соат 2 да даволаш ва стоматология факультетларининг илмий совет кенгаши (морфология корпуси, 2-зал)да медицина фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун

Т. Ю. Попова: «Қанд касаллигида витамин B_6 (пиридоксин) алмашинуви» деган темада:

З. С. Сараймонова: Ядохимикатларни жинсий органларга таъсири» деган темада

* * *

16 июнь кундуз соат 2 да педиатрия ва санитария-гигиена факультетларининг илмий совет кенгаши (морфология корпуси, 1-зал)да медицина фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун

А. Зокирхўжаев: «Турли усулда даволанган юқумли гепатит касалларида аутоиммуний процесслар» деган темада;

П. С. Жалилов: «Ҳайвонлар организмини юқори температура таъсирига мослашишида тўқималар нафас олишининг ўзгариши» деган темада

* * *

23 июнь кундуз соат 2 да даволаш ва стоматология факультетларининг илмий совет кенгаши (морфология корпуси, 2-зал)да медицина фанлари доктори илмий даражасини олиш учун

М. А. Аҳмедов: «Радиацион нурланиш шароитида шикастланган нерв стволини етишмаган бўлагини алло-ва ксенопластика йўли билан тикланиши (экспериментал-морфологик текшириш)» деган темада.

23 июнь кундуз соат 2 да педиатрия ва санитария-гигиена факультетларининг илмий совет кенгаши (морфология корпуси, 1-зал)да медицина фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун

А. А. Абдулҳасанов: «Қирғизистон ССР Учқўрғон посёлкаси интенсив манбаида кана спирохетозининг клиник эпидемиологик характеристикаси ва профилактикаси» деган темада:

Б. К. Саидкориев, «Чап томон пульмонэктомиясидан сўнг миокарддаги морфологик ўзгаришлар» деган темада.

* * *

25 июнь кундуз соат 2 да даволаш ва стоматология факультетларининг илмий совет кенгаши (морфология корпуси 2-зал)да биология фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун

А. Х. Йўлдошев: «Нормада ва экспериментал энтероколит тараққиётида аминокислоталарнинг баъзибир алмашиниш томонларига преднизалоннинг таъсири» деган темада:

медицина фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун

А. К. Маҳкамов: «Сил билан оғриган беморларда ўрта қулоқнинг сурункали йирингли яллиғланиши» деган темада.

* * *

25 июнь кундуз соат 2 да педиатрия ва санитария-гигиена факультетларининг илмий совет кенгаши (морфология корпуси, 1-зал)да медицина фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун

М. Олтинбеков: «Тифо-паратифоз ва бруцелёз касалларида аскарбин кислотасининг алмашиниши» деган темада;

Г. А. Гильманова: «Тошкент шаҳар ишчи ва хизматчиларининг юрак-қон томирлар касалларидан инвалидланишини со[illegible]» деган темада

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИЛАР

Диссертациялар билан институт кутубхонаси (К. Маркс кўчаси, 103-уй)да танишиш мумкин.

9 июнь кундуз соат 3 да В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети физика факультетининг илмий даражалар берувчи илмий совет кенгаши (Студентлар шаҳарчаси, ТошДУ, физфак, 215-аудитория)да физика-математика фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун

А. Р. Красная: «Сульфат фосфорлар термостимуляциялашган люминесценцияси ва термостимуляциялашган экзоэмиссиясига хусусий ва бирикма дефектлар таъсири» деган темада;

Г. В. Соколов: «Кальций сульфат фосфорларида люминесценция ва экзоэмиссия кинетикаси» деган темада

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИЛАР

Диссертациялар билан университет илмий кутубхонаси (Студентлар шаҳарчаси, 4-уй)да танишиш мумкин.

9 июнь кундуз соат 2 да Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг химия ва химиявий технология бўйича бирлашган илмий совет кенгашида (Черданцев кўчаси, 19-уй)да техника фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун

А. П. Хлебов: «Пуццолоний портланцементга турли хилдаги актив хоссага эга бўлган минералларни қўшганда унинг атмосферага чидамлилигини ўрганиш» деган темада

И. А. Свист: «Молибдат аммонийнинг кристалланиш процессини ўрганиш» деган темада

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИЛАР

Диссертациялар билан академия кутубхонаси (А. Тўқаев кўчаси, 1-уй)да танишиш мумкин.

10 июнь кундуз соат 2 да В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университетининг биология фанлари бўйича илмий даражалар берувчи илмий совет кенгаши (К. Маркс кўчаси, 35 уй 133-аудитория)да биология фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун

Г. А. Сорочинская: «Лаборатория ҳайвонларининг иммун реакциясига антибиотикларнинг таъсири» деган темада;

Р. Н. Прозоренко: «Иссиқ иқлим шароитида ўтказиладиган мусобақалар вақтида ер остида сузувчи спортчиларнинг юрак-томир системаси ва қон манзарасининг ўзгариши» деган темада

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИЛАР

Диссертациялар билан университет илмий кутубхонаси (Студентлар шаҳарчаси, 4-уй)да танишиш мумкин.

ТЕЛЕВИЗОР

26 МАЙ

ЧОРШАНБА

Биринчи программа. Тошкент кўрсатади. 17.50 Кўрсатувлар программаси. **Ўзбек тилида:** 17.55 Ўқувчилар учун. «Қизил галстук» тележурнали. 18.35 «Ахборот» информацион программаси (рус тилида). 18.50 Миллионлар ленинча университети. 19.05 Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Стахан Раҳимов куйлайди. 19.45 «Ахборот» информацион программаси. **Москва кўрсатади.** 20.05 Янгиликлар. 20.15 «Кўл бўйида». Бадиий фильмнинг иккинчи серияси. 21.35 «Беш йиллик марралари». 21.50 Эфирда «Молодость». 22.55 Рангли телевидение. СССР Иттифоқи Давлат Академик Большой театри солистларининг концерти. 23.30 Чехословакия Коммунистик партиясининг XIV съездида. «Вақт» информацион программаси. 00.30 Москва кўрсатувларининг охири.

Иккинчи программа. Москва кўрсатади. 17.30 Кўрсатувлар программаси. 17.35 Ўқувчилар учун. «Қайиқда Атлантика бўйлаб». Биринчи саёҳат. 18.00 Рангли телевидение. «Днепр узра баҳор». Еш ижрочилар концерти. 19.15 Концерт. **Тошкент кўрсатади. Ўзбек тилида:** 20.05 Ўзбекистон композиторларининг халқ чолғу асбоблари оркестри учун ёзган асарларидан концерт. 20.45 «КПСС XXIV СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИ — ҲАЁТГА!» 21.05 Ўзбекистон XV Спартакиадаси кундалиги. 21.30 «У замонлар ўтиб кетди». Бадиий фильм.

Учинчи программа. Тошкент кўрсатади. Ўқув кўрсатувлари программаси. 19.00 Биология. 10-синф. «Биосфера» (рус тилида). **Ўзбек тилида:** 19.30 Ўқитувчилар учун консультация. 20.00 Абитуриентлар учун. Математика. **Рус тилида:** 21.00 Ўзбекистон XV спартакиадаси кундалиги. 21.20 Реклама. 21.35 «Чанг тароналари». Музикали кўрсатув.

27 МАЙ

ПАЙШАНБА

Биринчи программа. Москва кўрсатади. 17.20 Кўрсатувлар программаси. 17.25 Ўқувчилар учун, «Қайиқда Атлантика бўйлаб». Иккинчи саёҳат. 17.50 Музика янгиликлари. 18.35 Миллионлар ленинча университети. **Тошкент кўрсатади.** 19.05 Кўрсатувлар программаси. 19.10 Болалар учун. «Еш [illegible]» 19.15 [illegible]. **Рус тилида:** 19.40 «Ахборот» информацион программаси. 19.55 «Пропагандист» кўрсатуви программаси. **Ўзбек тилида:** 20.35 «Ахборот» информацион программаси. 20.55 «Шарқ Юлдузи» журнали саҳифаларида. 21.55 Илмий коммунизм мактаби. **Москва кўрсатади.** 22.15 Рангли телевидение. ФУТБОЛ. Лев Яшиннинг хайрлашув ўйини. СССР «ДИНАМО» терма командаси—«ФИФА» терма командаси. 00.15 «Вақт» информацион программаси. 00.45 Москва кўрсатувларининг охири.

Иккинчи программа. Тошкент кўрсатади. Рус тилида: 18.00 «Ешлар ижоди». Телеочерк. 18.30 Янгиликлар панорамаси. 19.00 Реклама. **Москва кўрсатади.** 19.05 Еш ижрочилар концерти. 20.05 Янгиликлар. 20.15 «Осон командировка». Телеспектакль. 21.30 «Кечки салом». Эстрада концерти. **Тошкент кўрсатади.** 22.15 «ФОТИМА». Бадиий фильм (ўзбек тилида).

Учинчи программа. Тошкент кўрсатади. 20.00 «Ворислар». Телефильм (ўзбек тилида). **Рус тилида:** 20.25 «Дон соҳилларида». Фильм-концерт. 20.50 Реклама. 21.00 «Азимут». Табиат, саёҳат, изланиш. 21.30 «Тоғдаги застава». Бадиий фильм.

РАДИО

26 МАЙ

ЧОРШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

16.10 Ўзбекистон композиторларининг ижоди. Х. Раҳимов. 16.50 «Правда» газетасининг обзори». 18.00 Советларга сайловлар олдидан. «Агитация ишларининг маркази». Репортаж (русча). 18.10 Экран қўшиқлари. 18.40 Спорт эшиттириши (русча). 19.20 Қозоқ куйлари. 20.00 «Ўзбекистон ишчиси» радиожурнали. 20.30 Саноат ходимлари учун концерт. 21.00 Халқаро мавзуларда суҳбат. (ўзбекча) 21.10 Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш ва концерт. 22.20 Тожик халқ қўшиқлари. 22.40 Шеърият кечаси (ўзбекча). 23.15 «Бўш соатларда». Концерт. 24.00 Тунги музикали программа.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 Кекса ижрочилар концерти. 19.30 «Янги ҳаёт куйчиси». Ғ. Ғулом ижоди. Очерк (русча). 20.00 Дала меҳнаткашлари учун концерт (тожикча). 20.30 Корейс куйлари. 21.00 Қардош республикалар адабиёти. П. Валлак. «Нурсиз ҳаёт» ҳикояси (ўзбекча). 21.40 Москва.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

16.30 «Райком секретари». А. Мухторнинг «Чинор» романи асосида радиопостановка (русча). 18.00 «Ешлик» радиостанциясининг программаси.

«Вечерний Ташкент» орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент шаҳар, Дзержинский кўчаси, 15-уй. Редакция телефонлари: Коммутатор —33-02-49 дан 33-02-58 гача редактор ўринбосарлари —33-29-33, 33-29-09 масъул секретарлар —33-27-22, партия совет ва касаба союз ташкилотлари, шаҳар хўжалиги бўлимлари —33-29-42, адабиёт, санъат ва маданият бўлимлари —33-29-55, хатлар ва оммавий ишлар —33-27-70, фан ва олий ўқув юртлари, иллюстрация бўлимлари —33-27-57, саноат, транспорт ва қурилиш бўлимлари —33-27-03, ахборот бўлими —33-28-95, эълонлар бўлими —33-81-42.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри.

ИНДЕКС 64579. НАШРА—2561. Р—01498.